

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Našim prijateljem

V nedeljo 11. t. m. bo dan naše zmage. Prvikrat, odkar volimo v Jugoslaviji, zadene črna zatiralska jata SLS

na zedinjeno fronto naprednjakov,

na fronto Združene slovenske gospodarske liste (SDS, SKS in NSS). Prepričan sem, da bodo to listo volili tudi mnogi, ki so do zdaj bili radičevci, ker vidijo, da so glasovi za radičevce izgubljeni, če pa dajo glasove naši listi, klerikalcem lahko vzamejo še po en mandat v obeh naših volilnih okrožjih.

Klerikalci, ki priznavajo, da so jo zavozili z avtonomijo, obetajo, da se bo zdaj začela nova doba in da bodo odslej skupno

s policijsko stranko srbskih radikalov

več delali. Mi pa jim ne verjamemo nič več in če se zdaj prilizujejo tistim, ki so jih doslej skozi sedem let proglašali za korupcioniste, je to samo dokaz klerikalne neznačajnosti.

20 klerikalnih tigrov je imelo do sedaj vso moč, pa so vse pokvarili.

Čas obračuna je prišel.

V nedeljo bo izvršen.

Kakor nam poročajo, bo prihodnjo nedeljo velik del klerikalnih volilcev ostal doma v znak nezadovoljnosti z vodstvom SLS, kot protest proti brezdelnosti SLS in

ker nočejo biti zavezniki srbijskih radikalcev

g. Vukičevića. Naši prijatelji pa naj jim tako rečejo: «Razumemo Vaše nezadovoljstvo, volimo vsi skupaj napredni gospodarski blok,

dajmo enkrat moč napredni stranki,

da more ona pokazati, kaj zmore!»

Predvsem moramo skrbeti, da nihče ne ostane doma, ki bi lahko volil tretjo skrinjico. Na tem mestu ponovno pozivam, naj volilci brez čakanja na poziv iz Ljubljane ali Maribora v vsaki občini in v vsaki vasi sami te dni sestavijo male volilne odbore,

ki bodo do nedelje obšli vse volilce

in jih pridobivali za tretjo skrinjico.

V nedeljo od 7. ure zjutraj pa bodo ti odbori z izpiskom iz volilnega imenika v bližini volišča zbrani in bodo pazili, da bodo vsi naši volilci že do 10. ure dopoldne volili in da bodo spravljali na volišče zamudnike. Oddaljene in bolj je treba pripeljati z vozovi. Odsotni morajo ta dan domov, da izvrše volilno dolžnost. Čuvarji pošiljajo odborom vsake pol ure izpisek, kdo je volil, da se morejo pravočasno opomniti oni, ki so še doma. Iz oddaljenejših vasi naj volilci pridejo skupaj peš ali z vozovi.

Ob odločilni uri slovesno obljubljam vsem volilcem, prijateljem in somišljenikom brez razlike stanu v imenu vseh naših kandidatov:

Delo za našo lepo domovino nam bo prva dolžnost. Nesebično ga bomo vršili in ostali bomo zvesti ljudstvu do zadnje

moči. Naš cilj je in ostane, da se morata dvigniti blagostanje in zadovoljnost našega ljudstva. Proč z verskimi in osebnimi prepri, nam je treba gospodarskega dela. Siromakom hočemo pomagati. Mi hočemo

biti poslanci ne milijonarjev in ne onih, ki žive brez dela, ampak poslanci revnega in pridnega ljudstva, da bo vsakomur ostal sad njegovega dela in da bo vsakomur dana pomoč, če pride v stisko.

V boj za zmago 11. septembra!

Dr. Gregor Zerjav.

Dve stranki, ki sta izdali slovensko ljudstvo

Razumen volilec ne bo dal glasu klerikalcem, ki so se zvezali z velesrbskimi radikali, pa tudi ne Puclju, ki je svojo stranko postavil pod komando Hrvata Radića — Klerikalci in pucljevci so v zadnjih vladah pokazali, da ničesar ne znajo. — Breznačelnost klerikalcev in pucljevcev

Gotovo je v korist vsega jugoslovenskega ljudstva, če se male stranke med Srbi, Hrvati in Slovenci priključujejo ali vežejo z velikimi strankami, ker strančice pridejo

korupcije, velesrbsstva in framasonstva, so sedaj sklenili to zvezo, ki jo imenujejo najtesnejšo zvezo. Sedaj ne velja nič več framasonstvo. Naši klerikalci sklepajo torej tudi najtesnejše zveze s framasoni, ako jim to kažejo njihove strankarske koristi. Saj koristi za Slovence si od velesrbskih radikalov ne moremo obetati. Ako govorimo z nekdanjimi klerikalnimi besedami, so klerikalci prodali slovenske koristi velesrbskemu framasonstvu.

Ali je SLS s svojo vetrnjaško politiko, ki nam je vrhu tega prinesla v letošnji pomladi 42milijonsko darilo črnogorskim princem in druge take dobrote, še vredna, da jo voli večina slovenskih volilcev? Kdor rad plačuje visoke davke, visoke občinske doklade namesto bogatih družb, kdor rad plačuje vojnico, kdor klerikalnim obljubam kljub sedanjemu bridkemu razočaranju še verjame, najvoli SLS! Kdor noče videti farbarije s framasoni, s katerimi se sami tesno družijo, najvoli SLS! Kdor ne vidi varanja SLS z borbo proti korupciji sedaj, ko je znano, da so klerikalci, ko so bili v vladi, oprostili korupcioniste, ta najvoli SLS! Mislimo, da razumen volilec ne bo dal glasu klerikalcem. Preveč gorja je ta stranka prinesla nad Slovenijo, da bi to ostalo nekaznovano.

Kakor so nam klerikalci prinesli s svojim vladovanjem le nova bremena ter za dodatek še izdali slovensko ljudstvo zaradi zveze z radikali, tako tudi pucljevci, ko so bili v vladi, niso ničesar storili za Slovenijo ter so zabelili to svojo brezdelno nesposobnost še s tem, da so postavili svojo stranko pod komando Hrvata Radića, ki ga Slovenci sploh ne brigajo, kakor se je že sam izrazil. Kaj res nimajo pucljevski radičevci v svojih vrstah človeka, ki bi bil sposoben za njihovega nosilca liste na Štajerskem, da so si morali poiskati Hrvata. Kako bo ta mož delal za Slovenijo, ko niti za Hrvatsko ni storil ničesar! Saj tudi ne utegne delati. Kdo bi pa sicer prevračal v naši državi politične kozolce, če bi Stepan Radić prijel enkrat za resno delo?

Zaradi tega, ker je Puclj prodal svojo stranko Radiću, so se od njega ločili bojevnikni stare Samostojne kmetijske stranke: Urek, Kušar, Roškar in drugi ter se priklju-

**V Sloveniji na
deželi je povsod
naša skrinjica
3. (tretja).
Le v mestu Ljubljani je
2. (druga).**

do izdatnejše besede le v zvezi z velikimi političnimi skupinami. Tudi plemenske mržnje, ki so Jugoslaviji že toliko škodovala, se na ta način omilijo ali sploh odpravijo. Vendar pa morajo biti take zveze zmiselne, sicer so brez pomena in brez koristi.

Zveza, ki jo je g. dr. Korošec sklenil z velesrbskimi radikali, mora prinesiti Slovencem samo škodo. Kako naj tudi imamo Slovenci koristi od take zveze med SLS in radikali, ko je vendar znano, da velesrbski radikali nimajo nikakega zmisla za Slovenijo, za katero še niso nikdar ničesar napravili. Zlasti se bodo radikali vedno upirali izenačenju davkov, ki je najnujnejša slovenska zahteva, ker pomeni rešitev tega vprašanja za Srbijo povečanje davkov, a radikali imajo svoje pristaše v glavnem v Srbiji.

Klerikalci so sklenili to zvezo samo zato, ker si obetajo od nje po volitvah vstop v vlado. To vse pa so le računi na medvedovo kožo, zlasti ker bodo vladni radikali, ki so klerikalni zavezniki, po volitvah tako majhni, da ne bodo imeli odločevalne besede. Za to zvezo so se klerikalci končoveljavno odrekli avtonomiji. Kljub temu, da so klerikalci prej radikale vedno obmetavali z očitki

čili v skupno napredno fronto samostojnim demokratom in narodnim socialistom. Ureku in tovarišem se je to početje slovenskih radičevcev zagabilo, da niso mogli več vzdržati v taki družbi. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da se je ta ločitev že dolgo pripravljala zaradi Puceljeve diktature in zaradi dejstva, da je Pucelj neprestano oviral ali zavlačeval delo teh bojevnikov za staro pravdo. Ločili so se od Pucelja ustanovitelji SKS tudi zato, ker so v tej stranki zagospodarili ljudje, ki so se pozneje z vseh vetrov

vrinili vanjo, da poskusijo po tej lestvi zlesti na poslanska mesta. V nobeni stranki v državi ni toliko političnih srečolovcev kakor baš med slovenskimi radičevci. Ti politični srečolovci čenčajo po svojih shodih o «pokvarjeni gospodi», dasi so sami meščanski frakarji, katerih mnogi so že prebrodili celo vrsto strank.

Za klerikalce in slovenske radičevce, ki so izdali slovensko ljudstvo, se šiba že namaka. Slovenski kmet, obrtnik, delavec in uradnik jih bo kaznoval s tem, da bo volil v **tretjo skrinjico.**

20 poslancev skupaj.

Vsak delavec je vreden svojega plačila in tudi klerikalni poslanci bi ga lahko bili, ako bi vršili svojo poslansko dolžnost tako, da bi bilo vsaj nekaj uspehov. Če se izdajo tako veliki milijoni za nekaj, potem se pač sme vprašati: Kaj so storili ti poslanci za tako masne prejemke, medtem ko je slovensko gospodarstvo drvelo v prepad zaradi davkov, ki so jih nalagali prav ti poslanci?

Svoje «delo» so si razdelili v tri dobe. Prva doba je doba Koroševih proračunov leta 1920. s strahovitimi izvoznimi carinami, gostilniškimi taksami, zakonom za vojne dobičke, davkom na poslovni promet, invalidskim davkom in z vsemi novimi strahovitimi 500odstotnimi in 30 odstotnimi pribitki pod samoradikalnim režimom Markovega protokola leta 1923.

Druga doba njihovega «dela» je: Preprečenje oblastnih skupščin in samouprav leta 1923. (Markov protokol) ter s tem odgoditev samoupravnega življenja in delovanja do leta 1927.

Tretja njihova doba je letošnja pomladna zveza z radikali: Novi davki na prejemke zasebnih nameštencev, vojnika, novi cestni davki, čl. 82., davek za staroupokojeince, invalide, železniške redukcije in druge že splošno znane «dobrete».

Možje agitirajo pred volitvami za svoje poslanske dnevnice s krščanstvom, moralno, verstvom, slovenstvom, socijalnostjo in podobnim, a v bistvu gre kakor se vidi za prejemke 20 klerikalnih poslancev, za ljudi, ki sebe istovetijo s slovenskim ljudstvom, a mu kot poslanci ustvarjajo milijardne izgube na splošnem ljudskem premoženju.

Nad 40 milijonov dinarjev dnevnic, a sama škoda! Takega luksusa si ne privoščiti niti dolarški narod, kaj šele ubogo slovensko ljudstvo. V teh milijonih tiči najusodnejše narodnogospodarsko dejstvo naših dni. Kdo bo še volil dr. Korošca in njegovo stranko?

Lepe besede, ki stanejo nad 40 milijonov dinarjev

Velezanimivo razkritje „Domoljuba“ o glavnem uspehu SLS po osemletni borbi, ki stane davkoplačevalce čez 40 milijonov dinarjev — Ali so vredni klerikalni poslanci take ogromne vsote?

Sedaj vemo, kaj je dosegla SLS po osmih letih s svojimi poslanci. «Domoljub» nam je razkril to skrivnost. Zadnja številka tega glasila SLS namreč piše, da je glavno, kar je dosegel dr. Korošec po «osemletni najljutejši borbi», da se je «z najvišjega odgovornega mesta (od g. Vukičevića!) izrekla beseda: Sloveniji je treba še prav posebno pomagati, da se gospodarsko postavi na noge. «Domoljub» priznava, da so te besede ostale dosedaj samo še besede, ter dostavlja: «Popolnoma jasno je, da se bodo gornje besede udeleževale le, če naši poslanci zopet polnoštevilno pridejo v Beograd. Dejanja pa ne bo, če dr. Korošec ne bo mogel pripeljati v Beograd celega števila svojih poslancev.»

«Domoljub» torej izjavlja, da sta se dr. Korošec in SLS osem let borila za ceno štirih, petih besed g. Vukičevića, tistega ministrskega predsednika, ki ga po volitvah, ko bo treba zopet delati, več ne bo. Vukičevićeva fraza predstavlja torej glavni uspeh klerikalne politike v Jugoslaviji.

S to ugotovitvijo «Domoljuba» smo zadovoljni in vsa slovenska javnost mora biti hvaležna, da je to priznanje prišlo baš od samih vodilnih krogov SLS. Dopolniti je treba to priznanje še s tem, da so besede prav za prav edina resnična pridobitev SLS po osmih letih. Najprej se izplača preračunati, koliko so plačali država in davko-

plačevalci za to osemletno borbo dr. Korošcu in koliko stane glavni dr. Korošev uspeh, o katerem pravi «Domoljub», da obstaja iz lepih besed!

Klerikalnih poslancev je dosedaj bilo 20; med njimi je zavzemalo že devet poslancev za krajšo ali daljšo dobo ministrski položaj, kar je zvezano ne le z ugodnostmi prejetanja dnevnic (300 Din na dan), temveč tudi z drugimi prejemki iz državne blagajne. Če računamo, da stane en klerikalni poslanec (z ministrskimi pokojninami, službenimi prejemki itd.) povprečno 15.000 do 20.000 Din na mesec, zneso to na leto 180.000 do 240.000 Din. Lepo število 20 klerikalnih poslancev bi stalo torej državo na leto 4 do 5 milijonov dinarjev, kar zneso v devetih letih dr. Koroščeve «najljutejše borbe» okroglo 36 do 45 milijonov dinarjev. Dva slovenska demokrata poslancata stala v devetih letih najmanj 10krat manj, a sta zato s svojo neumorno marljivostjo in spretnostjo dosegla neizmerno več kakor pa vseh

Kmetje, odprite oči!

(Pismo naprednega kmeta.)

Tudi jaz, preprost in za pisanje neokreten kmet, naj povem v «Domovini» tik pred volitvami svoje misli svojim sotrpinom kmetom.

delavcem in obrtnikom. Že več kot trideset let zasledujem našo politiko. V predvojnih časih je bila vsa politika na deželi v rokah

Ivan Albrecht:

Tinično breme

(Dalje.)

Potem še in še, spenjala se je po njem, božala ga je po licih, ščegetala ga je pod vratom, za lase ga je prijemala in mu je pihala v ušesa, tako je bila dobre volje. Gospod ji je ponudil sladke pijače, slajše od medu. Tini je pila in se je smejala, tako prijazen ni bil dotlej še nihče na svetu ž njo.

Prijetna in mamljiva toplota ji je polagoma zamrtvila ude in kakor v prijetnih sanjah je začutila, da ji nekdo slači obleko in jo polaga na posteljo. Skušala je odpreti oči, pa ni šlo.

Medtem je stric Jože opravil opravke in pregnal pijanost. Prvotno veselje nad denarno srečo se je začelo krhati in vedno je bolj je zmagovala misel, da vsa stvar vendar ne more biti tako popolnoma v redu. Pikalo je v mislih in skelelo in čudno se mu je zdelo, kaj in kako utegne biti s Tinico. Stric Jože je mnogo vozaril po Koroškem in drugod, videl je bil že marsikaj in slišal še več. Zato je vedel, da so po svetu čudni ljudje — zlasti po mestih — taki ljudje, ki uganjajo čudne in prečudne reči.

«Kar grem in pogledam,» se je odpravil naglih korakov naravnost v gostilno «Pri zlatem viru».

«Kje je človek, ki je igral z menoj?» je vprašal in ni maral za jed in ne za pijačo.

Ko je izvedel številko sobe, je zdrvel gor in je potrkal. Ker se ni oglasil nihče, niti

Tinica, je rastle Vrtnikov strah kakor kvas. Potrkal je drugič in tretjič, a vse zaman.

«Ti, golazen, ti salamenska. Jaz ti pokazem.»

In zaletel se je z vso silo svojega koščene telesa v vrata, da so zaječala in so se odprla.

Vrtnik je obstal: strah in jeza sta se pokorno umaknila začudenju. Gospod, ki je bil pri igri tako radodaren z denarjem, je tudi obstal kakor Adam pred Bogom. Bled in rdeč, potan in drhteč ni mogel do besede; a prvo, kar je izpregovoril, je bila groznja:

«Mir, sicer streljam!»

Boter Jože je odprl usta, je razprostrl roke in je že držal junaškega gospoda za vrat. Prisilil mu jo je z desne in z leve, oblekel Tinico in jo nesel na voz. Roke so se mu tresle in v oči so mu silile solze, tako se mu je zasmilil otrok.

«Na policijo pojdem,» je sklepal, vendar ni izvršil nameravanega. Bal se je svojega lastnega početja v gostilniški sobi. Urno je napregel in voz je oddrdral skozi vežo in po ulicah na dolgo ljubljansko cesto in dalje, dalje — venomer v brzem diru.

Tini se je predramila:

«Papa!»

Očesci sta gledali stekleno in topo.

«Moj Bog, prav tega je bilo še treba,» je tarnal Vrtnik obupan in ni vedel, kaj bi ukrenil, da bi zopet pripravil malo k sebi.

«Ali ne veš, kje si?»

Dekletcu so bili medtem že prišli na pomoč sveži zrak in precej močni sunki, ki jih

je povzročalo poskakovanje koles po razritih kolesnicah.

«Pri vas,» se je nasmehnila zadovoljno. «Kje pa je tisti gospod, ki sem mu morala reči „papa“?»

Vrtnik se je premislil.

«V mestu je ostal. Pravi, da pride enkrat pogledat tudi k nam na Kočuhov.»

«Res?» je zaškrilo dekletce.

Stric Jože je zaškrtnil z zobmi in je zamahnil z bičem po konju. Klet je tujca in sebe ter ta nesrečni dan, ko je zaigral neboljnegotnega otroka, Misel, da bi se dete česa domislilo, ga je mučila s skelečo silo.

«Pa nič ne pravi. Bodo vsi bolj veseli, ko pride tak gospod kar nenadoma k nam.»

«Saj res,» je pritrdila Tinica veselo in po njeni glavi so rajale solčne misli.

Vrtnik je bil vesel otrokove vdanosti. Osljubil ji je najlepšo in najbolj grahasto piško. Kadar pa je bil med svojci, ni govoril rad in kar je dejal, je izrekel neprijazno...

«Svet je bolj črn kakor hudič,» je pravil stari kovač Potnik, ko je prignal Vrtnik pokovat konja. «Ko sem nesel davke v Rebrje, me prime neka ščetinasta sraka, naj dam še kaj za nekako društvo za varstvo nemškega jezika. Pa sem dejal: Čeprav sem Korošec, neumen pa nisem. Tukaj so davki — pa srečno. Za Müllerja se menda piše tisti repencelj.»

«Tako, da, da,» je rekel Vrtnik — drugega nič. Tinica pa je predno mežikala z očesci in se skrivala za stričev hrbet.

«Kaj pa tale — je kar pri tebi?» je poizvedoval kovač in je pokazal na malo.

Vrtnik je pokimal:

klerikalcev, prav za prav župnišč. Bili smo skoro popolnoma brez moči; le redki posamezniki so si upali nastopiti proti tej duhovniški sili, ki se je vrivala v naše posvetne zadeve.

Počasi, počasi smo posamezniki izpregledovali in pričeli misliti na to, da sta politika in vera dve različni stvari ter da v posvetnih zadevah smemo prav brez greha misliti tudi drugače kakor domači župnik. Spodbudo smo dobivali od tedanjih naprednih prvoboriteljev in iz njihovega časopisja, ki so ga takrat še hujše napadali s prižnic kakor dandanes.

Pa ne samo k duševnemu, ampak tudi k gospodarskemu napredku (pri obdelovanju polja, zboljšanju živinoreje itd.) so nas spodbujali in napeljevali napredni možje. Počasi je šlo in danes med našim dobrim ljudstvom ni več takšne teme kakor takrat. Danes se nas kmetov že mnogo zaveda, kakšne pravice imamo in kako so nas tiščali k tlom prav tisti, ki se nam najbolj hlinijo s pretvezo, kako so vneti za nas.

Kakršni so bili klerikalci v prejšnjih časih, taki so še danes, le drugo obleko so si oblekli. Oni skrbe le za svojo moč, za moč duhovništva v politiki kakor tudi za svoje dohodke. Kakor beremo v «Domovini», so začeli v zadnjem času celo z rubežnijo izterjavati zaostalo bero, ki je za nas kmete največja krivica. Duhovniki se drže svojih cerkvenih velikih posestev kakor klop telesa. Druga velika posestva bi se smela razdeliti in razprodati, le cerkvena ne.

Če smo že danes napredovali, se imamo za vse to zahvaliti naši napredni stranki, zdaj naši Samostojni demokratični stranki. Možje te stranke so delali in pisali za našo duševno in gospodarsko izobrazbo ter napredek. Poučevali so nas, kjer in kadar so mogli. Najlepše in najpomembnejše knjige Družbe svetega Mohorja so bile od teh mož. Le od Samostojne demokratične stranke smemo upati napredka in odpravo vseh, nas kmete bridko prizadevajočih krivic. Ta stranka je za odpravo bere in za ureditev cerkvenega premoženja; za ureditev davkov in vsega tega, kar zadržuje naš gospodarski napredek.

Te rešitve ne pričakujemo ne od naših neresnih radičevcev, še mnogo manj pa od naših klerikalcev, ki so nas naravnost strašno razočarali zlasti letos, ko so bili v vladi. Njim ni ne za nas ne za ureditev naših zamotanili državnih in še bolj gospodarskih razmer. Njim je le za njih moč in dohodke.

Da bo naša SDS delala v prihodnje še v večji meri za naš kmetijski stan, se lahko zanesemo z vso gotovostjo, saj je tudi postavila za svoje kandidate številne kmete, ki od svojih kmetijskih zahtev ne bodo odnehali, še manj se komu prodali za Judeževe groše. Čim močnejša bo ta stranka, tem večjo zaslonbo bomo imeli v njej tudi mi kmetje, obrtniki in delavci na deželi. Če hočete, da bomo že enkrat doživeli boljše čase, tedaj glasujte 11. septembra za Združeno gospodarsko listo v tretjo skrinjico, kar vam kliče vaš sotrpin kmet ob zadnji uri!

vanju povrnitve tega dolga države zadolžili do ušes.

Inž. Sernec pa tega denarja ni vrnil ter je sploh pozabil na slovenske cestne odbore. Mesto tega je podpisal in vstavil v finančni zakon še člen 210., s katerim uvaja nov cestni davek za državne ceste. Po tem členu bo moralo vsako podjetje ali vsaka poedina oseba, ki posebno izkorišča in s tem kvari državne ceste, plačati kot odškodnino za vzdrževanje dotičnih cest poseben prispevek v znesku, ki se ujema s storjeno škodo.

Na ta način je Slovenija po zaslugi kleroradikalne vlade obdarjena z novo davščino, katere višina bo končno odvisna od ocen gospodarstva v ministrstvu. Klerikalni člen govori izrečno samo o vzdrževanju cest, ni pa nobenega dvoma, da se bo nova davščina uporabljala tudi za gradbo novih državnih cest. Toliko pa je navzlic temu jasno, da bo treba samo za vzdrževanje državnih cest v Sloveniji težkih milijonov.

Z novim davkom bodo udarjena podjetja kakor vozila poedincev. Nova davčna šiba ne bo poznala razlike med mestom in deželo ter bo zadela tako mestno kakor podeželsko prebivalstvo. Gradbena direkcija je dobila prav za prav generalno pooblastilo, da lahko novo davščino pobira prav od vsakogar, kajti tudi pešci kvarijo državno cesto, čeprav v neznatnem obsegu. Kvarijo pa jo vendarle, in tako bo lahko gradbena direkcija prišla potem generalnega cestnega davka na vsako glavo do prav visokih sredstev za vzdrževanje cest.

Doslej so davkoplačevalci oddajali svoje davščine tako, da je država s temi davščinami vzdrževala po svoji uvidevnosti vse državne institucije, torej tudi ceste. Ogromni milijoni, ki so romali posebno iz Slovenije iz naslova posrednih in neposrednih državnih davkov, so se le malo uporabljali za vzdrževanje cest, kar smo šteli državni upravi v zlo. Sedaj je SLS naprtla še nov davek za ceste.

Pride pa še najlepši! Kakor se čuje, bi najraje pobirali novi cestni davek na ta način, da bi se po vseh državnih cestah napravile mitnice, kjer bi se moralo od vsakega voza

Za vse državne ceste se pripravljajo zopet mitnice

Še en nov davek — Na podlagi čl. 210. kleroradikalnega proračuna bi radi na vseh državnih cestah za vozove in živino zopet uvedli mitnice — Kdo je za mitnice in novi cestni davek, naj voli dr. Korošca!

Ko je inž. Sernec v imenu klerikalne stranke zasedel ministrski stol za javne gradbe, je bil položaj tak, da je država dolgovala cestnim odborom v Sloveniji nad deset milijonov dinarjev. Teh deset milijonov dinarjev je plačala Slovenija za slovenske ceste, prenešen pa je bil denar v Beograd. Tako je nastal dolg, proti kateremu je

pred leti največ rohnela SLS in zahtevala od radikalov, naj ga vrnejo obubožani Sloveniji. Po vstopu klerikalne stranke v vlado, smo pričakovali, da bo inž. Sernec odprl predale svojih ministrskih kreditov najprej na ta način, da takoj nakaže deset milijonov vplačanih samoupravnih davkov Sloveniji. Saj so se mnogi naši cestni odbori v pričako-

«Saj doma tako ni nič. Matilda je bila prišla nekaj godrnjat — deklet je pa jokalo in ni maralo domov. Tako je na svetu, tako, da, da.»

«Zdaj pa nisem Nemka,» je rekla vmes.

Kovač Potnik je baš prirezoval kopito, ko je zaslišal Tinino modrost:

«Ali si že bila kdaj?» se je pošalil s hudomušnim nasmehom.

«Hoteli so —»

«Kdo?»

«Atej.»

«Je menda eden med višjimi pri tistem nemškem društvu, ta Tomi Gornik,» je razložil boter Jože. «Saj veš, za denar mu je in pa za čast.»

Kovač se je zagrohotal in pomeril vročo podkev:

«Veš kaj: kakor nisem nič in nimam nič, na prodaj pa ne spuščam ne sebe ne otrok.»

«Tako, da, da. Pa kaj češ, ko niso vsi ljudje enaki.»

«Seveda ne,» je pritrdila Tini.

«No, kaj veš pa ti o tem?» je hotel omalovaževati kovač njeno modrost.

«O, jaz vem mnogo. Moški so drugačni kakor ženske,» je ušlo Tinini neprevidnosti. Začuden Potnikov pogled in osorno Vrtnikovo oko sta ji pregnala pogum.

Zdaj pa ni bilo prav, je obujala v mislih kesanje in je iskala popravka:

«No, ali ni res? Moški nosijo hlače, ženske pa janjke.»

«Ti, brenclj mali, ti,» jo je pogledal kovač čez očala. Zadovoljnost na obrazih je uverila Tinico, da je srečno ušla lastni zanki.

«Iz tega otroka pa bo še enkrat nekaj.»

«Tako, da, da,» je odvrnil Vrtnik zadovoljno in tudi Tini je bila vesela te lepe pohvale. Skrila se je za konja in je kazala možema rožičke. Ko se je naveličala tega, se je ozrla po možeh, ki sta z verno vnemo pritrjevala podkev na prednji levi nogi, in je hitro s šibico poščegetala konja pod repom. Žival se je vzpela in zahrskala in Tini je bila zelo vesela lepega uspeha. Isto je ponovila drugič in tretjič in vedno bolj je bila vesela svoje iznajdbe.

«Tvoj sivec je pa kakor morska pena,» je izbruhnila v kovaču jeza.

«Ne vem, kaj se ga je lotilo,» Nerodno je bilo botru Jožetu, da njegov konj uganja take nespodobnosti. Sicer je bil povsod na glasu, da ima dobro, krotko in pametno žival. Teta Mica je celo trdila včasih, da večkrat privede konj njega iz Celovca kakor pa on konja. Spričo tolike časti mu je bilo res nerodno, da je konj zdaj naenkrat tak. Potnik pa ni imel zastoj štirih oči. Ko je sivec zopet poskočil, je šapnil s kleščami po Tininih lasih. Mala se je prestrašila in je kriknila.

Kovač se je smejal, Vrtnik pa je bil zadovoljen, da je zopet rešena njegova in njegovega konja čast:

«Saj sem vedel, da je moja živina dobra. Ti, vrtavka, zdaj pa kar domov!»

Dekle je pogledalo po strani.

«Stric,» je zaprosilo in je prijelo botra Jožeta za rokav, da ga je precej minila maščevalna misel. Tako je Tini smela počakati, da sta šla s stricem skupaj domov. Posadil jo je na konja — tega se je veselila najbolj.

«Kdaj pa pride oni gospod iz Celovca,» je vprašala spotoma. «Leto bo že kmalu, pa ga še ni.»

Vrtnik se je namrdnil:

«Kadar bodo kure legle piške.»

Zdaj je imela Tini premišljanja, da ni vedela, kam bi ž njim.

«Teta, teta,» je hitela domov, «kdaj bodo kure pri nas legle piške?»

«Kadar bo imela ajda lešnike.»

To pa ni nikoli, je spoznala Tini žalostno in je bila jezna. Šla je na vrt, legla pod hruško in gledala v nebo. Odkar se je bila udomačila pri Vrtnikovih, je vselej na tak način pregnala jezo. Tam je ležala tiho toliko časa, da je prišel Francelj. Tisti dan pa ni hotelo biti Francelja, ampak prišel je oče, sam puškar Tomi. Naravnost k njej je stopil in ni rekel nič drugega kakor:

«Domov!»

Tini je pogledala debelo in je zajokala z visokim glasom.

«Kar precej, potepulja,» je priganjal oče brez ozira na hčerino žalost. Tinin jok pa je privabil Vrtnika in Vrtnico in še celo vrsto ljudi, ki so se vsi potezali za dekle.

«Pusti jo, pusti,» je skušal posredovati Vrtnik, toda puškar ni hotel nikakega vmešavanja v svojo očetovsko oblastvo:

«Že vem, kaj delam. Oče sem jaz.»

«Pa šele čez leto se spomni tega,» je priponil nekdo.

«Tak oče,» je zbodla teta Mica. «Če bi bil oče, ti ne bi dekle ušlo.»

in vsake živine plačevati mitnina. Le za večja podjetja hočejo napraviti izjemo, da bi ona namesto mitnine plačevala kot cestni davek letni pavšal.

Iz gospodarskih krogov smo glede na novi davek prejeli več ogorčenih dopisov. Vse ogorčenje pa ne bo nič pomagalo, če bodo ljudje tudi 11. septembra volili dr. Korošca in njegove ljudi. Novega cestnega davka niso krivi samo klerikalni poslanci, marveč tudi oni, ki so jih zadnjič volili. Zato pa mi rečemo in pravimo: Kdor je še za povečanje davkov, kdor je za novi cestni davek, kdor hoče na cestah zopet mitnice, naj le še voli dr. Korošca. To je treba povedati vsem farovskim ljudem.

Politični pregled

Do volitev imamo še samo nekaj dni, zato se vse

politično življenje v Beogradu giblje samo okrog volitev

in okrog tega, kakšen bo položaj po volitvah. Kakor je podoba, bodo radikalni ostali razcepljeni in voditelj vladnih radikalov ministrski predsednik Vukičević ne bo uspel. S tem, da je radikalna stranka izključila Vukičevića, je

ingubila na pomenu tudi dr. Koroščeva pogodba z Vukičevićem.

Dr. Korošec s svojo stranko in Vukičević z delom radikalnih poslancev bosta po volitvah v taki manjšini, da ne bosta igrala nikake vloge pri sestavljanju vlade.

Klerikalcem je že močno žal, da so se s svojo zvezo z radikali

izpostavili v Sloveniji najhujšim napadom,

ki so jim odnesli veliko število dosedanjih pristašev. Pač tudi razsoden klerikalni pristaš ne more razumeti, kako se je mogla SLS zvežati z radikali, katere je še nedavno zmerjala s korupcionisti, framasoni in velesrbi.

Kakor vse kaže, bodo pri volitvah predvsem pridobili na glasovih samostojni in Davidovičevi demokrati. Tudi bo po volitvah nedvomno prišlo

do velikega bloka demokracije,

v katerem bodo Davidovičevi in samostojni de-

mokrati ter še nekatere druge manjše stranke. Ta blok si odkritosrčno želimo vsi slovenski demokrati, ki bi radi tudi, da se demokrati obeh struj po vsej državi združijo v mogočno stranko, pred katero ne bodo pomenili klerikalci in radičevci ničesar.

Sam Davidovič napoveduje, da bo prišlo do tega bloka.

Verjetno je, da bo blok demokracije prevzel vlado

in začel enkrat resno delo. Začeti se mora resen boj proti korupciji, izenačiti se morajo davki, odpraviti se mora vsako nasilje, izvesti se mora res prava enakopravnost vseh treh plemen in vseh stanov. Naš cilj mora biti: blagostanje in zadovoljnost vsega jugoslovanskega naroda.

Spričo bližajočih se volitev so pri nas zunanje-politični dogodki stopili bolj v ozadje. Sicer pa tudi ni pomembnejših dogodkov razen

zasedanja Društva narodov,

ki se je otvorilo 5. t. m. v Ženevi. Na sejah se bo med drugim vršil razgovor tudi o razorožitvi in o zmanjšanju zasedbenih čet v nemškem Porenju.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Nedeljski volilni shod naprednega bloka v Sokolskem domu je uspel zelo dobro. Videli smo zbrano staro napredno gardo iz obeh Logatec in Zibršč. Da ni manjkalo mladine, se razume samo po sebi. Sokolska dvorana se je pokazala kot zelo akustična in prav nič prevelika. Burno pozdravljen je razvil gosp. dr. Žerjav delovni program SDS, ki je s pritegnitvijo narodnih socializmov in pravih kmetijev dobila še izrazitejši značaj prave ljudske stranke. Nobene demagogije, nobenega sovraštva ni bilo opaziti v govoru vodje slovenske demokracije, pred seboj smo imeli in poslušali apostola zmagoslavne ideje jugoslovanskega nacionalizma, državnega in narodnega edinstva. Iz globokega in trdnega prepričanja ter neomajne vere v evangelij, ki ga razširja, izvirajoče besede so našle direktno pot v naša srca in nas še bolj podkrepila v našem prepričanju, da brez zmage naše ideje ne more biti napredka v naši ljubljeni

Jugoslaviji. Močno podprti v svoji veri smo zapuščali Sokolski dom s trdno obljubo, da bomo v nedeljo 11. t. m. storili svojo državljansko dolžnost ne samo za svojo osebo, ampak tudi kot agitatorji za tretjo skrinjico. Naprej do zmage! Kdor stoji ob strani, izgubi pravico do kritike.

POLJANSKA DOLINA. Ker smo tik pred volitvami, zato je zadnja nedelja minila v znamenju številnih shodov. Dopoldne ob enajstih so imeli shod v Gorenji vasi nekaki socialisti ali komunisti, ki sami ne vedo, kaj so. Najbolj podobni so še klerikalcem. Govorili so le o kapitalistih, za katere smatrajo vse pristaše nasprotnih strank, samo ne klerikalcev, ki so pri nas v resnici najbogatejši ljudje, četudi še niso nikaki kapitalisti s cerkvami vred. — Popoldne ob tretji uri so imeli prav tam shod pučjeveci. Napovedan je bil sam gosp. Pucelj, ki pa ni prišel, temveč je poslal svojega namestnika. Shod, na katerem so bili naši pristaše v večini, se je dovršil mirno, ker se je govornik ogibal napadov na našo stranko, ker drugače bi bilo zagrnelo. — Naš oblastni poslanec g. Uršič je govoril v Lučnah, kjer so dobili v dušnem pastirju hudega političnega priganjača. Kakšne sadove bo obrodilo izrabljanje vere in cerkve v strankarske namene v tem do- slej mirnem kraju, bo pokazala bodočnost. Na mali Smaren bosta v Poljanski dolini kar dva klerikalna shoda, v poljanskem župnišču in na Malenskem vrhu, kjer je ta dan cerkveno opravilo. Ta podružnica je veljala do sedaj kot nekaka božja pot, posvečena Mariji, kjer so iskali tolažbe žalostni in obupani. No, v četrtek bo pa pred cerkvijo političen shod, oznanjen, seveda, tudi v cerkvi. Pred to cerkvijo, kjer je toliko ljudi že iskalo tolažbe in utehe ter se potolaženo vračalo domov, se bo ta dan netilo sovraštvo do političnih nasprotnikov, katere bodo zmerjali, grdili ter lagali o njih kot nekakih razbojnikih. Ko bi se mogla v cerkvi Marija razjokati, bi gotovo potočila bridke solze, da se najbližji prostori pod njenim imenom zlorabijo v tako nečedne namene. — Čudno je vendar, da imajo baš v Poljanah toliko shodov. Sam g. dr. Korošec ga je že imel in še ni dovolj. Ne vemo, ali imajo tak strah pred našimi somišljeniki ali pa jih morda upajo pridobiti. V tem se korenito motijo. Ti, ki so naši, so naši! Sploh vsi, ki res napredno mislijo, bodo volili v nedeljo v vsej dolini v tretjo skrinjico.

«Nič ni vredna. Jaz pa čem, da ne bo zavržena,» se je tresel Tomi od jeze.

«Ej, doslej še ne vem, da bi bila kdaj kradla kakor ti,» je priostrila Vrtnica bodico.

Puškar je bil nenadoma tako prepaden in blede, da je Tinici zažarela iskrica upanja. Toda oče se je premagal in je rekel le:

«Lažnivka.»

V tem je že tudi pograbil z eno roko za hčer, z drugo pa je preskuševal trdnost njenega telesa na najrazličnejših mestih. Vsako očetovo kretnjo je spremljala Tinica z močnim krikom, in to je netilo in širilo požar.

«Kar tako pa ne pojde!» se je oglašil Vrtnik. «Leto dni sem jo redil, pa mi še prijazne besede ne reče za to. Tako ti posvetim, da, da.»

V lepi slogi se je pridruževala možu še žena:

«Za tatvino se bomo že pomenili na sodišču, za rejo pa tudi. Ti, Jud ti, nemški.»

To je bila njena najhujša psovka, ki jo je rabila le redkokrat. Kadar jo je izpregovorila, je bilo to znamenje, da svoje jeze ne more nič več izražati z besedami. Tudi topot je za odhajajočim Tomijem pretela samo še z dvignjenimi pestmi.

Polagoma je objel prebivalce samotne Kocuhe sveti mir. Nihče se ni več jezil in nihče ni mislil več na tožbo.

«Kaj pa boš! Z bikom se ne moreš bosti,» se je otresla teta Mica vseh hudih in neprijetnih misli. Moževega jeza je krenila isto pot sprave.

«Kako pa,» je pritrdil ženi. Dolgčas je bilo obema po živahnem otroku, vendar nikomur

tako kakor Reziki in zlasti še Franclju. On je imel malo sestričino posebno rad. Odkar se je bil v šoli učil o zakramentu svetega zakona in je čul od zvitejših sošolcev eno in drugo podrobnost o teh zagonetnih rečeh, je zorel v njem trden sklep, da mora biti Tini enkrat njegova zakonska družica. Na — zdaj je pa naenkrat vse po vodi. Tako je bil žalosten tisti dan, da je popolnoma pozabil na ovce, ki so zaman klicale in meketale v hlevcu. Morda so se srečavale njegove žalostne misli z nič manj žalostnimi vzdihli, ki jih je pošiljala Tini vso pot k nebu in k vsem ljudem, ki jih je imela rada. Oče Tomi je namreč ves čas krepko udeleževal zamujene očetovske pravice. Odkar je bil v nemškem društvu zapnik, odbornik in zastopnik za vas Sv. Jožefa, je izpil več zganja kakor prej vse svoje žive dni. To in še okoliščina, da mu je dobri gospod Müller preskrboval res izdatno gmotno pomoč, mu je bodrilo ponos in samozavest. Zdaj pa naj pride zaradi tega zanikarnega otroka ob vse.

«Na,» je stegnil dlan po Tininem hrbtu, da se je deklica zvila kakor prožna žica.

«Vidiš, ti kopriva, ti nas spraviš ob vse!»

In bolj kakor beseda je rohnela in bobnela pest.

«Pa res, zavoljo tega pamža mora vsak hip požirati očitanje, da ne drži besede. Pa še kaj mu je namignil Müller: Da ga odslove in poiščejo vrednejšega, češ, pri svojem otroku ne pazi, v slovensko vas in k slovenskim ljudem ga je dal, kako naj pazi na druge!»

(Dalje prih.)

Soteščan:

Tajnosti grajskega stolpa

(Povest iz davnih časov.)

(Dalje.)

Take in podobne govorice so prodrle do cerkvenega oblastva, čigar načelnik je bil tedanji nadškof v bližnjem mestu. Ta je sestavil poseben odbor in odredil strogo preiskavo. Graščak je bil pozvan pred resne cerkvene sodnike, ki so imeli takrat veljavo nad svetno gospodo. Skrivaj in očitno so njihovi odposlanci zbirali gradivo za obsodbo odličnega osumljenca.

Nenadoma pa je šinila z Orlovja nepričakovana vest o nasilni smrti barona Otmarja. Nekdo ga je napadel in umoril. Ljudje so pozabili njegovo zlobnost, pomilovali so nesrečno žrtev zločina, slaveč pokojnikove vrline, kakor se ob smrti navadno dogaja. Preiskovalni odbor je bil mahoma razpuščen, napovedano zaslišanje se je umaknilo slovesnim zadušnicam za mir in pokoj graščakove duše.

Novico, da je bil zločinec zasačen pri morilmem dejanju, je ljudstvo pozdravljalo z glasnim zadovoljstvom. Veliko je bilo zanimanje za njegovo smrtno obsodbo na vešalih, ki se bo izvedla v dolini na holmcu blizu kovačnice, kjer so obešali uporne tlačane.

Ob smrti svojega gospodarja ni kazal grad Orlovje nikakih posebnih žalnih znakov. Pri bogato obloženi mizi v prostorni dvorani je sedel velikan Krištof, kraljevi krvnik v družbi grajskih veljakov, ki so se z zvene-

STRAZIŠČE. Zopet nas kliče naša pravica na volišče, da oddamo svoje glasove možem, ki bodo vodili zakonodajno oblastvo v naši državi. Kakršne može bomo volili, take razmere smemo pričakovati za prihodnjo dobo. Našim občanom pri izbiri kandidata, ki mu bodo poverili svoje zaupanje, menda ne bo težko, saj dobro poznamo one, ki želijo biti naši zastopniki v Naročno skupščini. Naš kandidat je po vsej Gorenjski znani župan iz Tržiča g. Lončar, njegov namestnik pa naš domačin g. Križnar. Kdo ne pozna g. Križnarja, ki je vesten in dober gospodar; pa ne samo to, on je tudi strokovnjak v kmetijstvu ter prijatelj delavstva, ker vedno z veliko vnemo zastopa delavske koristi doma v svoji občini, pa tudi v tovarni. Prepričani smo, da bo enako v Narodni skupščini, ako mu poverimo svoje zaupanje, znal zagovarjati težki položaj delavstva. Nasprotno vemo, da dosedanji poslanec g. Brodar še ni prav ničesar naredil za našo občino, ki je toliko potrebna podpore in dobrega gospodarstva. Kaj je torej naša dolžnost v zadnjih dneh, preden gremo na volišče? Vsakega zavednega volilca prva dolžnost je, da pouči svoje znanec in prijatelje, koga naj volijo. Ali domačina Križnarja ali tujca? Odločitev menda ne bo težka za nikogar, ki je količkaj zaveden in ki zna misliti s svojimi možgani. Zato pojdemo od hiše do hiše in poučimo volilce, da ne ostanejo v nedeljo doma in da oddajo svoje kroglice domačinu, ker bi bilo sramotno za nas, da bi domačin ne dobil lepo število glasov v svoji občini. Naša skrinjica je tretja; to napolnimo s kroglicami v nedeljo 11. septembra, da pokažemo svojo zavednost, našim kandidatom pa zaupanje, ki ga zaslužijo v polni meri.

KRIŽE PRI TRŽIČU. Gospod urednik, sprejmite ta dopis kot odgovor na «Slovenca». Ko sem bil podpisani v uredništvu «Slovenca» in zahteval, naj popravijo dopis po izkazanih uradnih prilogah, me je zavrnil neki gospod, naj se spravim domov in naj molčim o vsem tem. Da, to je najbolje zame. Ivan Markič.

KANDRŠE PRI VAČAH. V nedeljo 28. p. m. je imel g. Lebinger iz Litije shod na Mlinšah, na katerega je prišlo 20 do 30 mož in fantov, večinoma pristašev napredne stranke. Pripovedoval je g. Lebinger stare reči, kakršne smo že slišali na zadnjem shodu na Vačah. Hvalil je seveda, koliko dobrega je že naredila SLS. Mi pa vpra-

šamo g. Lebingerja, kaj je prav za prav napravila SLS za nas. Mož tudi neprestano kriči, kakšno gospodarstvo je v občini, ki je v naprednih rokah, da plačujemo kar 400odstotne doklade. Tega pa ne pove g. Lebinger, da je temu krivo klerikalno gospodarstvo pri krajnem šolskem svetu v Kolovratu in na Sv. gori, kar zahteva tako ogromne stroške. G. Lebinger o vsem tem molči kakor grob. Naj volilci to malo preštudirajo, da bodo videli, kako nas klerikalci obremenjujejo z davščinami. V Beogradu nam SLS nalaga samo nove davke in prav tako moramo še v domačem občinskem gospodarstvu čutiti njihovo pest. Volilci, volite može, ki bodo delali v korist kmeta! Zatorej vrzite kroglice vsi v tretjo skrinjico!

RAKA. V nedeljo 28. avgusta je privedil gosp. Sušnik tik pred cerkvijo na javnem trgu volilni shod. Seveda so ga vsi iz cerkve došli poslušali, toda prav malo jih je bilo, ki so mu verjeli. Hvalil se je, kaj je za nas naredil in kaj še bo, ko bo po volitvah na vladi. Oho! G. Sušnik je zašel že med preroke. Domov grede so ljudje udrihali po klerikalni politiki. Pred dvema letoma je g. Sušnik obletel vsako vas; celo ponoči je imel stanke in shode ter zapeljanim kmetom obljuboval vse, kakršnekoeli želje so v kaferi vasi imeli, a pozneje ga ni bilo več na spregled. Sedaj, ko mu teče voda v grlo, ker mu gre za poslanski mandat, zopet okrog nas hodi z namazanimi jeziki, da bi ga že zopet spravili v Beograd. Kmetje pravijo, da so ga že trikrat izvolili, pa vedno slabše se jim godi. Zatorej so sprevideli, da nas on ne zna zastopati. Ako je kdo njegovemu nedeljskemu govoru verjel, mora biti prepričan, da je sedaj konec vsega hudega. Silno lahkovoren pa tudi mora biti možak, ki se mu po polomu stranke črnogorskih princev še niso odprle oči. Večina pametnih kmetov in dobrih gospodarjev je sklenila, da ga ne bo nič več volila, ampak oddala to pot svoje kroglice v tretjo skrinjico za g. Antona Juga, ker hoče poizkusiti, če jih ne bo ta enkrat bolje zastopal. Posnemajte Račane tudi drugod v krškem okraju! Ker so se vsi napredni možje na shodu zadržali mirno, misli sedaj g. Sušnik, da je tudi te ujel na svoj lim. Pa se grozno moti, ker ti sedaj tem bolj pridno in vztrajno agitirajo, vsak v svoji vasi. Napredni možje niso taki, kakor so zapeljani in nahujskani klerikalci, ko so leta 1922. kričali kakor zbesneli in z zvonovi pritrkavali tedaj, ko je imel g. Pucelj velik javen shod na trgu pred cerkvijo, am-

pak so bolj dostojni in puste vsakomur svobodo govora. Enkrat je Raka zaradi brezvestne hujskarije padla v klerikalni prepad, da je dobil g. Sušnik 408 glasov, toda po tistem času gre vedno nazaj in nikdar več jih ne bo dobil toliko. Raka se je že močno otresla klerikalnega jarma, in to pot bo pri nas sigurno zmagala napredna ideja. Vsi, ki ste za to poklicani, delajte od moža do moža, da bi šel vsak napreden gospodar in fant volit ter bo oddal svoj glas 11. septembra v tretjo skrinjico. Potem zopet bo postala Raka ena najsvetlejših naprednih točk v krškem okraju.

RAČNA. Te dni je imel na Kopanju shod urednik «Slovenca» g. Franc Terseglav. Na shodu je bilo nekaj moških in žensk. Župnik jim je dal neke brošure, da bi jih pridobil zase. G. Terseglav je govoril, kako je bila Srbija pod turškimi jarmom in kako je bilo po vojni, ko je prevzela vlado radikalna stranka, udrihal je po Radiću ter pripovedoval, da so krivi sprejetja vidovdanske ustave demokratije in samostojni kmetje. Ni pa povedal, da je Slovenska ljudska stranka glasovala, ko je bila v vladi, za 42 milijonov dinarjev črnogorskim princem. Istotako ni povedal, da so glasovali za člen 82. ter da je bilo ukinjenih mnogo razredov na ljudskih šolah v Sloveniji. Dalje se je hvalil, kako so pripomogli klerikalci do 3 novih železnic v Sloveniji, češ, da so jih oni pridobili. Omenil pa ni nič avtonomije in tudi vera ni več v nevarnosti, odkar so se zvezali s framasoni. Omenil je končno tudi klerikalno zvezo z velesrbskimi radikali. Govoril je še mnogo drugega, a se ne izplača zapisati. Ljudje, sedaj pa še to pomislite: Že 40 let poprej ste glasovali za klerikalce, a kaj so storili za nas? Nič niso storili dobrega, pač pa so nam mnogo škodovali zaradi povišanja davkov. Klerikalce in pucljevee imamo Slovenci le v svojo škodo. Mi vsi bomo volili demokrate, ker ti so za svobodo, enakost in bratstvo. Vrzite kroglice vsi v 3. skrinjico, ker samostojni demokrati vsi zvesto si prisegajo, da so vsi bratje z brati.

ROVTE. (Klerikalni agitatorji beže pred resnico.) V nedeljo 15. t. m. se je vrnil po deseti maši javen volilni shod Združene slovenske gospodarske liste, na katerem je poročal g. Kravos iz Ljubljane. Dvorana godbenega društva je bila nabito polna, ker je za ta shod vladalo veliko zanimanje. Udeležilo se ga je tudi lepo število klerikalcev pod vodstvom klerikalnih agitatorjev.

čimi napitnicami in glasnim krohotom pripravljali na moritev. Pozno po polnoči so podlegli vinskim duhovom, pospali so, zlek-njeni po klopek, služabniki so pogasili luči in odšli k počitku.

Pravljica nočna tišina je objela starodavno zidovje. Zvezde so se poskrile za oblake, samo visoko gori iz stolpa je sijala medla luč, čije drobni svit je bil viden s pečine nad prepadom in po gozdni okolici. Ta motni blešč je prihajal skozi okence tesne sobe sredi močnega zidovja, iz grajskega stolpa na najvišjem vrhu nad prepadom. Tukaj je bila skrivata delavnica in topilna peč, iz katere je odsevala svetloba.

Pred zakurjeno pečjo je sedel starec, motreč raztoplino v okroglih kovinastih posodah. Pravkar je ponchalo vrenje, mož se je dvignil in pričel mešati. Vilil je tvarino v pripravljene lončke, da se je shladila v zmes, s katero je namazal železno ploščo. Neprijeten duh se je širil po sobi.

«Norec!» se je razočaran udaril ob čelo. «Vidim, da sem šele začetnik; vse sem napravil, nobenega pravila nisem izpustil in vendar — poskus se je izjalovil.»

Njegov samogovor je prekinila mladenka, ki je plaho prispela v stolpovo skrivališče.

«Ali si ti, Gizela?» jo je nagovoril. «Privredla te je radovednost, toda nič ti še ne morem pokazati. Prebral sem znanstvena navodila in napravil zmes, ki naj bi pretvorila kovino v pravo, čisto, rdeče zlato. Ploščica pa je ostala neizpremenjena, tvarina ni učinkovala.»

Plašno je stala mladenka pred potrtem starcem. «Oče, nehaj s takim praznim počenjanjem,» je sklenila roki v iskreno prošnjo. «Nikdar ti ne prinese željenega uspeha.»

«Dekle, ali veš, kaj govoriš?» se je starec vznejevoljil.

«Vem, oče. Iskanje čarodejne snovi, ki bi vsako kovino spremenila v zlato, te je popolnoma predrugačilo. Bolje bi bilo žrtvovati življenje kakor čast in veljavo.»

«Kdo se drzne govoriti proti moji časti?» je siknil proti mladenki.

«Jaz, tvoja hči Gizela.»

«Ti?» Starec je odložil skodelico in planil pred dekleta. Srdito je dvignil desnico, da bi jo udaril, a se je naglo premislil in zarjul: «Rotim te pri Bogu nad menoj in pri peklju pod mojimi nogami, da mi pojasniš vsak pomislek proti moji časti in veljavi.»

«Nedolžno kri boš prelival samo zato, da ostaneš suženj svoji domišljiji...»

«Ne vtikaj se v zadevo, ki te sramoti in ponižuje. Kako naj se zavzema dedinja barona na Orlovju za človeka, tujca po veri in po mišljenju?»

«Oče!» je vztrepetala v silni grozi. «Mož, ki medli v zaduhli ječi, je nedolžen na krivdi, katero si mu naprtil. Njegova smrt naj bi bila tvoja rešitev? Tu je oskrunjena tvoja čast in ko bo jutri visela nedolžna žrtev, tedaj bo padel zločin na tvojo dušo in ji vtisnil neizbrisni pečat sramote.»

Starec jo je temno pogledal. «Molči in ne razburjaj me s plitvimi očitki,» ji je zapove-

dal. «Ta zlobnež zasluži svojo kazen. Skušal me je pridobiti za boj proti krščanstvu, podkupiti me je hotel, ker pozna moje junaštvo. Z daljnega vzhoda me je prišel snubit za poveljnika poganske vojske. Pogine naj, nevernik!»

«Umrl bo zaradi tega, ker te je umoril — tako se glasi obsodba. Izvabil si ga v past, ki si mu jo namenoma nastavil.»

«Molči, nevoščljivka moje sreče!»

«Povedala sem ti svoje mnenje. Ako bi ne bilo tega tujca, bi se tvoj namišljeni umor ne bil mogel izvršiti. Zbal si se zaslisanja pri cerkvenem sodišču, kjer bi se bil moral zagovarjati radi čarodejstva. Vedel si, da se ne boš mogel opravičiti, zato si se poslužil peklnskega načrta po neznancu, katerega boš pahnil v grob namesto sebe.»

«Nehaj, Gizela, gluhi sem za take besede.» Beseda se mu je omehčala, njegovo razburjenje je nekoliko poleglo.

«Skrb mi je tvoje duše, katero bo zadela najhujša kazen — večno pogubljenje.»

«Ako ne pogine on, zapeljivi odposlanec poganskega poglavarja, umreti bom moral jaz — tvoj oče!»

«Ne veruj lažnim slutnjam. Škof ne bo izrekel smrtne kazni.»

«Milosti ne pričakujem. Izobčil me bo iz cerkve in ti se boš sramovala mojega imena. Sicer pa — ali ne veš, da so grajske blagajne popolnoma izčrpane?»

«Boljše je pošteno ubožstvo kakor kupi kličnega zlata

(Dalje prihodnjič.)

Govornik je orisal položaj, ki je danes v državi, in poiskal krivce, ki so tega položaja krivi. Poleg radikalov kot glavnih krivcev je označil za so-krivce poslance SLS in naštel vse njihove grehe v parlamentu. Tudi ni pozabil omeniti vseh zadnjih cvetk, ki si jih je SLS nabrala v škodo slovenskega naroda. Pristaši SLS so mirno poslušali, le neki Sive in pa mladi Hladnik sta delala medklice, pa katere sta dobila takojšen odgovor. Velika veselost je zavladovala, ko je Sive očital demokratom, da so kapitalistična stranka, in je pozvan, naj navedene kakega demokratskega kapitalista, navedel ime dr. Natlačena v Ljubljani. Pojasnilo se mu je, da je dr. Natlačen eden njegovih prvakov v Ljubljani in ker je odvetnik ter si z odvetništvom služi kruh, tudi ne spada v red pravih kapitalistov. Oba omenjena medklicarja sta obljubila, da bosta ob koncu shoda že povedala svoje in razgalila SDS. Pred samim koncem govornikovega poročila sta jo pa z drugimi vred pobrisala iz dvorane med splošnim smehom in hrupom. Celo njihovi lastni pristaši so ju klicali nazaj, češ, da je sramota za SLS, če gredo domov, ne da bi kaj povedali o SDS. Po odhodu klerikalnih agitatorjev se je shod zaključil. Pred Godbenim domom se je pobeg klerikalca Sivca ter Hladnika obsojal in padali so klici, da se klerikalci boje resnice in pred njo beže. Porazno je na pristaše SLS vplivala vest o izplačilu 42 milijonov črnogorskim princem in zatrjevali so, da jim doslej tega nihče ni povedal in da bodo ostali doma ali volili drugače. Tako stranko, ki nima srca za domačine, pač pa za prince, ne bodo poštene kmetje volili. Vsi poštene slovenski kmetje volijo v nedeljo 3. skrinjico. Rovtarji tudi.

ZUŽEMBERK. Pri nedeljskih skupščinskih volitvah naj napravi vsak naprednjak svojo dolžnost in naj glasuje za Združeno slovensko gospodarsko listo. Ne nasedajte obrabljenim frazam klerikalcev in radičevcev! Kdor si želi boljših časov, bo volil z nami! Naša skrinjica je tretja.

SMIHEL PRI NOVEM MESTU. Dne 28. avgusta nas je osrečil g. dr. Kulovec. Govoril je imenitno. Primanjkovalo mu je snovi. Udrihal je čez davke, zidal železnice, delal ceste, samo zajcev ni streljal in pa volkov v Radohil! Pred leti je namreč v naši župniji vprašal znan gostilničar nekega poslanca SLS: «E, kaj pa si govoril Belokranjcem, kjer si imel shod?» Poslanec SLS: «Saj veš, o vsem takem, kar naš kmet rad sliši. Davke sem zniževal, zajce sem streljal, zidal železnice in nove ceste delal. Pa so mi ploskali in izvoljen bom!» Gosp. dr. Kulovec zna prav tako. To je politika SLS, da meče pesek v oči vam kmetom, ki verno poslušate in verjamete farbarijam. Volilci, nafarbijate enkrat vi g. dr. Kulovca, pa vtaknite 11. septembra zaprto pest v njegovo skrinjico!

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM. (SLS in staroupokojenci.) Pri nas smo imeli v nedeljo 4. t. m. shod. Govoril je poslanec SLS. gosp. Sušnik, ter razkladal svojo širokopotezno avtonomijo, oziroma polomijo. Med drugim se je tudi izrazil, da je SLS toliko dosegla, da kar sama zakone dela za vso Slovenijo. Da, gospod Sušnik, to pa jaz prav rad verjamem, da dela SLS sama zakone. Če so pa ti zakoni pravični, je drugo vprašanje. Evo primera: Sem kronski upokojenec ter sem dobival do sedaj 560 Din pokojnine za sebe in ženo z vsemi draginskiimi dokladi. Ker so bili klerikalci na vladi in so skovali nov finančni zakon za Slovenijo, kakor je trdil g. Sušnik, so se spomnili tudi staroupokojencev ter so nam odtegnili od te že tako skromne pokojnine za mesec avgust še 18 Din, in sicer za dohodnino 12 Din, za invalidski davek 4 Din in za komorno doklado 2 Din, vse to po zaslugi SLS. Rad bi vedel, kdaj so gospodje od SLS skovali ta zakon, s katerim so mi odtegnili 18 Din. Da je zakon pomanjkljiv, je jasno iz dejstva, da so nekemu mojemu tovarišu, ki dobiva prav toliko pokojnine kakor jaz, odtegnili samo 2 Din. Gospodje pri SLS, ki delate zakone, povejte, zakaj taka razlika! — Staroupokojenec.

BOŠTANJ OB SAVI. Klerikalni shod prejšnje nedelje v veži župnišča je bil kljub vabilom, poslanim vsem boštanskim volilcem, zelo klavrno

Le na naših listah so kandidati pravi kmetje Urek, Kušar, Roškar in drugi

obiskan. Ker torej ta dan cerkelskemu kaplanu g. Tomazinu ni uspelo spreobrniti nesrečne zakrknjene Boštanjčane, se je to nedeljo razkoračil naš g. župnik ter po prvi maši kar na trgu, ko je bilo polno ljudi, povzdignil svoj glas. Njegovim praznim besedam so se ljudje le smejali. Sploh se nam je ta mož že zelo zameril, ker si preveč dovoljuje. Prosimo ga, naj nas ne izziva. Tudi to, da ne pusti iz vodnjaka, ki so ga napravili farani, nositi drugim ljudem vode, in ga celo zaklepa, ne diši prav nič po krščanski ljubezni do bližnjega. Da bi torej mi volili klerikalno stranko, ki je največja ovira vsakemu napredku, nam niti ponoči ne pride na misel. Tudi za Radič-Pučljevo skrinjico je poleglo vse navdušenje. Splošno zadovoljstvo pa je nastalo, da naprednjaki vsaj deloma skupno nastopimo in volimo tretjo skrinjico, kjer kandidirajo tudi ustanovitelji Samostojne kmetijske stranke. S tem bomo sledili sosednjemu št. Janžu, Radečam, Sevnici itd., kjer so radičevščino za vselej poslali nazaj v Zagreb.

BOŠTANJ OB SAVI. Tukajšnja podružnica Sadjarskega društva bo poslala na pokrajinsko razstavo v Ljubljano, ki se bo vršila od 17. do 26. t. m., štiri vzorce jabolk, in sicer: dolensko voščenko, kanadko, maščangar in tafelček. Tam bo stopila podružnica v stik z velikimi sadnimi trgovci. Zato se posebno člani podružnice opozarjajo, naj počakajo s prodajo omenjenih vrst obranih jabolk. Legitimacije za poset razstave se dobijo pri podružnici.

ŠMARJE PRI JELŠAH. (Razne novice.) Avtomobilski promet se razvija vedno bolj in prav je tako. A hudo je ob deževnem vremenu. Po cestah so cele kotanje in luže; uboge pešce poškrbijo avtomobil od pete do vrha, ako ne morejo uteči na polje. Nikjer ni opaziti kupa gramoz, da bi se zadelale luknje, kar vidno se ceste poslabšujejo. Same komisije g. gerenta neboljšajo cest. — Okrajni zastop v Šmarju pri Jelšah ima lep drevored sadnega drevja in iz tega bogate dohodke. Slab zgled gospodarstva pa je dal letos. Že v avgustu se je izvršila licitacija sadja in je bilo sadje tudi v avgustu obrano. Iz nezrelega sadja je slab mošt. Nezrelo sadje ne odpade rado, treba ga je klatiti in s tem se poškodejuje drevje. Oster protest g. I. H. ni nič pomagal. — Šmarski gerent okrajnega zastopa je kupil nov pisalni stroj, ki stane 30.000 kron. — Za volitve se napredni ljudje vse premalo brigajo, tako kmetje, uradniki, trgovci in obrtniki. Potem pa neprestano tožijo o slabih časih. Sedaj imate kroglice v roki, dajte jih v 3. skrinjico, da se bodo vsaj nekoliko zboljšale neznosne razmere.

NAZARJE. Za upravitelja tukajšnjega precej zavoženega veleposestva ljubljanske škofije je bil zadnji čas imenovan g. Žumer. V programu mladega moža je bojda tudi izboljšanje financ posestva. Toda pogledjmo, kako si zamišlja ta gospod svoj načrt! Gozdnim delavcem se plače znižujejo tako, da se z resno skrbjo bore za vsakdanji kruh. Zavožene milijone naj torej povrnejo delavski žulji? Zadnji čas je bil odpuščen že sedem let službojuči pisarniški uradnik Marguč. Pravijo pa, da za odpust ni bil povod samo varčevanje. Gospod upravitelj si je menda zgolj iz varčevanja nabavil tudi eleganten avto. Seveda, voznja s kočijo, kakor so jo uporabljali njegovi predniki, je preveč razkošna za človeka, ki varčuje. Res čudimo se, da si škofija ne more dobiti za menda ne slabo plačo spretnejšega in obzirnejšega moža.

ZIBIKA. V številki 34. «Kmetijskega lista» se zopet dobro znani dopisnik zaletava v mojo osebo. Dragi čitatelji «Domovine», dobro se še spominjate, kako je leta 1925. Jurij Pevec hodil vas nadlegovat od hiše do hiše in hvalil Stepana Radiča, češ, edino on je človek, ki lahko, ako bo imel v parlamentu moč, reši slovenskega kmeta, mu odpravi visoke davke, odpravi vojaštvo, odpravi uradništvo, orožništvo itd. Ali se je katera

teh obljub izpolnila? Nasprotno, ko je leta 1925. po volitvah Radič stopil v vlado, se je davek povjšal. Radič se je kot minister vozil po svojih shodih na državne, torej naše stroške. Skoro povsod ga je moralo orožništvo stražiti, da je tako lahko v senci bajonetov nasipal pesek v oči ljudem. Danes, dragi volilci, je čas, da obračunamo s to stranko, ki vas je v zahvalo za to, da ste glasovali zanjo, obremenila z visokimi davki, namesto da bi svoje obljube vsaj deloma izvršila. Radič s svojimi poslanci je kriv, da še danes nimamo zakona o izenačenju davkov, za katerega se je naša Samostojna demokratska stranka neprestano borila. Da se bodo davki izenačili in da bomo Slovenci dosegli omiljenje davkov, ne smemo voliti Hrvata Radiča, ampak Združeno gospodarsko listo, ki ima v vsej Sloveniji na deželi tretjo skrinjico (le v Ljubljani drugo). Kandidatje tretje skrinjice so nam najboljši porok, da se bo za našega slovenskega davkoplačevalca začelo boljše gospodariti. Če bosta pa Radič in dr. Korošec dobila zopet vajeti v svoje roke, nam pa Bog pomagaj! Dragi somišljeniki, resnica in pravica morata zmagati nad lažjo in krivico! Pojdite, dokler je še čas, od volilca do volilca! Vsak naročnik «Domovine» naj stori svojo dolžnost, da pride v nedeljo 11. t. m. volit in privede s seboj še druge. Kakor bomo volili, take bomo imeli zastopnike v parlamentu. Do sedaj so nas vedno bolj tiščali v davke radičevci, radikali in klerikalci. Zdaj je čas, da storimo sklep in zakličemo: «Stojte, do tukaj in ne dalje! Mi bomo volili tretjo skrinjico.» Tekom let se je že mnogo volilcev prepričalo, da govorimo resnico. Naša misel naj bo ta, da naša tretja je skrinjica! — M.

SV. ANDRAŽ PRI VELENJU. Ob času volitev, ko imajo klerikalni kandidati polno obljub napram svojim volilcem, med temi tudi obljubo avtonomije, dasi to bolj previdno pokažejo izpod suknje, da jih ne slišijo gospodje v Beogradu, ker so jim jo že oddali za vse večne čase, obljublajo sedaj našim občanom zopet graditev nove okrajne ceste. S to obljubo sploh prihajajo klerikalni veljaki v Sv. Andraž že celih 20 let, a jo do danes še niso uresničili, dasi so bili že opetovano na vladi in bi bili lahko storili to, ako bi imeli količkaj dobre volje in ljubezni do svojih volilcev. Vsem je znano, da imajo popolnoma v svojih rokah tudi oblastni odbor, a niso v njem pokazali do danes niti malo volje, da bi pomagali naši občini do potrebne okrajne ceste. Za vse drugo imajo denar, za vse drugo dajejo potrebne kredite. Ie na Sv. Andraž in njeno cesto pozabijo, kakor hitro so končane volitve. Vsakdo, celo vsak tujec, bo priznal, da ni menda v vsej Sloveniji kraja, ki bi tako krvavo potreboval dobro cesto kakor baš Sv. Andraž pri Velenju. Prav zaradi slabe izvozne proge je gospodarski položaj v Sv. Andražu tako težaven, ker plačajo kupci za prodan les in druge pridelke radi težkega izvoza le polovično vrednost, a davke moramo plačati prav take kakor oni, mimo katerih gre lepa bela cesta. Vemo, da gospoda Pušenjaka to ne briga, saj pride pogledat k nam le ob vsakih volitvah, in še to takrat, če je cesta suha. Obljublja nam novo okrajno cesto, po volitvah pa se umika vsemu, kar meri na Sv. Andraž in njeno cesto. Saj je že kar siguren, da bo to dobro, pošteno in verno ljudstvo do drugih volitev pozabilo na obljube. In res, to dobro ljudstvo pozablja, kako dolgo, dolgo ga že farbate, in vam znova nasede, znova vedno pozabi, koliko težkih tisočakov je že izgubilo na pokvarjeni vozni živini in za slabo prodane pridelke, dasi ima na okrajno cesto po vseh božjih in človeških postavah že davno pravico. Volilci, odprite oči in se vprašajte, ali ni vse to čista resnica. Ali hočete, da vas bodo ti ljudje s svojimi obljubami še nadalje izrabljali v svoje strankarske namene? Otrsite se enkrat tega robstva in pokažite 11. septembra, da znate te ljudi tudi kaznovati za škodo, katero so vam povzročili te-

Radić naj strelja politične kozle v Hrvatski, če hoče, ne pa v Sloveniji!

kom let, in volite v 3. skrinjico in s tem naše napredne može, ki bodo pokazali, da jim je blagostanje naroda prva stvar!

TRBOVLJE OKOLICA. Kmetje! Ali se nam bo težko odločiti pri volitvah 11. septembra? Mislim, da ne. Odločitev bo med g. dr. Bohinjcem in g. dr. Gosarjem. Ali moremo dati zaupanje klerikalni stranki, katere pripadnik je tudi tisti upravni svetnik in zastopnik Trboveljske premogokopne družbe, ki nam je hotel plačevati našo zemljo, ki je je TPD potrebovala za svojo dobičkanosno industrijo, po 1 Din za kvadratni meter. Takrat smo si morali iskati zaščite pri sodišču. Mi kmetje bomo vrgli naše kroglice vsi v tretjo skrinjico, to je za našega dr. Bohinjca, ki je poštenjak in nas bo najbolje zastopal v narodni skupščini.

RAZBORJE PRI LOKI. (Polom klerikalnega shoda.) Dne 28. avgusta je priredila SLS pri nas javni shod, na katerega so poslali gg. klerikalni gerenti oblastnega poslanca g. Deželaka. Ko bi vedel g. Deželak, kakšno blamažo bo doživel, pač ne bi prišel k nam na ta shod, ki se je pretvoril v manifestacijo za demokratsko misel. Poskusil je sicer hvaliti v svojem četrti ure trajajočem govoru zasluge klerikalnih poslancev, osobito dr. Gosarja, ki je poslanec tukajšnjega okraja. Na njegovo žalost so bili navzoči trije člani krajevne organizacije SDS Loka, ki so prišli na zaupni sestanek SDS, ki je bil napovedan za ta dan. Ti so mu povedali, kaj je dosegla SLS za tukajšnji okraj s svojim glasovitim členom 82. finančnega zakona, s katerim je udarjen samo tukajšnji okrajni zastop (Laško) za nad 2 milijona dinarjev. Tudi druge grehe, ki so jih zakrivali klerikalci za časa, ko so sedeli v vladi, bosla pač morala plačati tudi ubogi kmet in delavec. Kdor hoče, da bomo mi prečani plačali še več davka kakor ga plačujemo sedaj, naj vrže volilno kroglico v klerikalno skrinjico. Že sedaj plačujemo mi prečani še enkrat več davka kakor stare pokrajine. Kdor hoče, da se davčni zakon izenači, naj vrže svojo volilno kroglico v tretjo skrinjico, s katero da svoj glas g. Bohinju, ki je mož poštenjak.

SMOHOR NAD LAŠKIM. Šmohorčani, vaš prijatelj vam hoče nekaj povedati. Do sedaj ste volili zmerom Slovensko ljudstvo stranko ali, kakor pravimo, klerikalce. Ko so se bližale volitve, so prišli k vam ali gg. duhovniki ali Shudenšek ali kdo drug, pa so vam rekli: «To stranko volite, pa bo boljše.» Ubogali ste jih in čakali, da bi bilo bolje, pa čakali ste zastonj. Zapuščeni in siromašni ste še bolj kakor ste bili poprej. Davki vas tlačijo, draginja mori, letine so slabe. Nihče se ne spomni na vas razen ob času volitev, ko vas potrebujejo, da postanejo poslanci. Kmet pa ostane uboga para, kakršen je bil. Od sedaj naj bo drugače: mislite samostojno, volite ono stranko, ki ima srce za kmeta, in to je demokratska stranka. Pri tej stranki je g. dr. Roš in on se poteguje za poslanca. Če mu pomorete, da bo izvoljen in da bo zmagala stranka, pri kateri je on, bo lahko za vas kaj storil. Poglejte: brez šole ste, vaši otroci ne znajo ne pisati ne brati, da lahko z njimi dela vsak kakor hoče. Ali bi ne mogli tudi pri vas napraviti tako šolo kakor je na Kalu? Za vse drugo najdejo denar, še za to se mora dobiti. Kadar kdo pri vas umre, ga morate nositi tja k Sv. Jederti. Kakšen trud je s tem in pozimi morate celo po cel teden pustiti mrliča doma, preden lahko greste preko doline. Ali bi se ne moglo pri vaši cerkvi napraviti pokopališče? Ali bi ne mogel duhovnik sam lažje k vam kakor pa vi z mrličem po tri ure daleč? Spametujte se, volite dr. Bohinjca in dr. Roša, to je v 3. (tretjo) skrinjico!

MARNO PRI DOLU. Med tednom so sklicali naši klerikalci zaupni sestanek, ki se ga je udeležilo pet poslušalcev, katerim je g. Arnšek razlagal svoje modrosti. Pravijo, da Samostojna demokratska stranka pada, toda na naše sestanke

prihaja le več ljudi kakor na vaše. G. Napret, tudi z raznimi obljubami ne boste zamašili razpoka SLS. Naša skrinjica pri volitvah je tretja!

SV. ŠTEFAN PRI DOLU. Tudi pri nas bi se bil imel vršiti sestanek volilcev SLS. Zbralo se je nekaj ljudi, toda poročevalca ni bilo od nikoder. Menda ga je preplašil uspeh na Marnem ali so Vas pa potegnili. Le zaupajte jim še naprej, drugič se Vas morda kdo usmili ter pride!

SV. MIKLAVŽ NAD RIMSKIMI TOPLICAMI. V nedeljo 4. t. m. se je vršil pri nas shod SLS. Govoril je naš oblastni poslanec g. Deželak, po domače Flisov Matevžek. Shodu je prisostvovalo približno 40 oseb, in to radovednežev vseh strank. Uvodoma se je dotaknil zunanje-političnega vprašanja, na katero se pa razume toliko kakor zajec na boben. Njegov govor je bil hudo demagoški. Rekel je med drugim, da je SDS tista, ki je glasovala za monarhijo. Na opazko, da je tudi SLS za monarhijo, jo je naš dični Matevžek pogruntal, da niso ne za monarhijo ne za vidovdansko ustavo in tudi ne proti njej. Torej so takšni kakor tisti zajec, ki je šel enkrat v ta zelnik po zelje, drugi v drugega, da se ni nikjer preveč poznalo. Dalje je govoril, da so morali klerikalci prežvečiti mnogo hrena, da pa bodo zato po volitvah skupno delali z radikali, če dobijo vsaj 20 poslancev. Govor je bil skozi in skozi prav zabaven in brez jedra. Cvekanju, da je vera v nevarnosti, ne verjame nihče več. Minuli so časi, ko so razni klerikalci govorili: «Le trgajte demokratske lepake, pa boste opravljali misijonsko delo!!! Po delu boste želi; ker ste pa njivo pustili v plevelu, bo tudi slaba žetev. Siti smo obljub in Vaša izdana avtonomija nas je pripravila do tega, da bomo vrgli kroglice v tretjo skrinjico, kjer kandidira prijatelj kmetov in delavcev dr. Jože Bohinjec.

KOZJANSKI OKRAJ. Naš večni kandidat Puceljeve in Radičeve stranke v našem okraju se zelo trudi, da bi vsaj sedaj bil enkrat izvoljen in ušel sramoti, ki ga že zopet čaka. Pa vse skupaj mu ne bo nič pomagalo, ker ne bomo volili ne Radiča ne Pucelja, še manj pa dr. Korošca. Mi vsi bomo volili le Združeno gospodarsko listo, katere nositelj g. dr. Pivko je bil za izenačenje davkov in za razbremenitev previsokih davkov. Če hočemo doseči, da se bo zakon o izenačenju davkov dosegel, moramo voliti tako, da t r e t j a skrinjica polna bo! Pristaši, agitirajte od moza do moza in povejte volilcem, da so edina pomoč našim davkoplačevalcem sedanje volitve, če bodo prav volili. Vsak zaveden volilec naj vé, da je skrinjica Združene gospodarske liste tretja (3.).

DOL PRI HRASTNIKU. V nedeljo je imel pri nas shod kandidat SLS dr. Gosar. Skušal je na razne načine prepričati poslušalce, koliko dobrega je storila SLS za slovensko ljudstvo, ko je bila 10 tednov v vladi. To se mu je pa prav slabo posrečilo, ker delavci in kmetje prav dobro občutijo na lastni koži dobroto stranke črnogorskih princev. Naš laški okraj je po večini industrijski, z velikimi rudarskimi revirji in siromašnimi rudarji, ki svoj bedni položaj še tem težje prenašajo, ker se jim ob mesečnih izplačilih otegnejo precejšnje vsote kot davek na ročno delo, katerega odprave dr. Gosar, ki je zastopal naš okraj, ni izposloval. Shod bi ne potekel po dr. Gosarjevi želji, da se dr. Gosar ni zavaroval z orožniško asistenco. Ker je neki rudar ugovarjal, naj doktor Gosar dokaže svoje napačne trditve, je gosp. komisar poklical orožnike, da iztirajo tistega, ki mu je ugovarjal, z javnega shoda, kar je napravilo na poslušalce mučen vtis. Govoril je tudi gerent okrajnega zastopa g. dr. Godnič, ki je posebno poudarjal krščansko načelo stranke. Da temu ni tako, naj služi ta-le primer: Enkrat smo že ugotovili, da vlada v naši klerikalni zadrugi diktatura naših dveh duhovniških gospodov. Sedaj imamo za to nov dokaz. G. kaplan je namreč kot tajnik zadruga brez tehtnega vzroka nedavno odpustil nastavljenega poslovodjo brez vednosti

ostalega nace.stiva ter člana nadzorstva z naslednjim pismom: «G. Ferdo Kaiser, Maribor. Podpisana zadruga Vas tem potom z današnjim dnem razrešuje službe poslovodje, katero ste do sedaj začasno opravljali. Želim Vam, da si oskrbite za Vas primernejšo službo, ako še tega niste storili. S spoštovanjem J. Safošnik.» — Ali razumete, kaj se to pravi? Zakaj je načelstvo tukaj? Delavci, kmetje, ali bomo dali stranki črnogorskih princev zaupanje pri volitvah? Prav gotovo ne! Pač pa ljudem, ki so s svojim delom dokazali, da pojmujemo težnje ljudstva ter ne prihajajo med ljudi samo k volitvam kakor g. dr. Gosar. Našega kandidata g. dr. Bohinjca vidimo večkrat med nami ter znamo ceniti njegove uspehe v prid delavstvu. Zato bomo vrgli kroglico za dr. Bohinjca v tretjo skrinjico!

OPLOTNICA. V nedeljo se je vršil pri nas shod Združene gospodarske liste, katerega je sklicala krajevna organizacija SDS. Še pred določeno uro so napolnili volilci prostor v gostilni g. Stoparja. Shod je otvoril predsednik krajevne organizacije SDS in sreski kandidatski namestnik g. Fr. Petelinšek, ki je v kratkih in jedrnatih besedah povedal, da so klerikalci kakor radičevci za nas Slovence nesreča ter da s svojo brezplodno rokomalharsko politiko ubijajo že itak razdrapano gospodarske in socialne razmere. Za njim je ob napeti pozornosti govoril nosilec liste g. dr. Pivko. Jasno in lahko umevno nam je obrazložil kot priča, kako in kaj so delali radičevci in klerikalci. Do tu se je vršil shod popolnoma mirno. Kar se prikazeta dva mazičenca med vrati z nekaterimi klerikalnimi kričači. Z vednimi medklci duhovnika Godca in čadramskega kaplana je bilo prej nemoteno izvajanje večkrat prekinjeno, da je moral dr. Pivko večkrat krepko moralno zaušnico prisoliti gospodu duhovniku Godcu. Ko jim je govornik očital, da so glasovali za 42milijonski dar črnogorskim princem, medtem ko mečejo ubogo rajo na cesto, so ti petelinčki začeli razgrajati in kričati: «Skandal, izdajalec itd.» Posebno se je razkorajzil županov Ivček. Gospod dr. Pivko je povedal še par krepkih, posebno o srcu Jezusovem, ki se od veselja topi, če ti slovenski krščanski volilec vržeš kroglico v klerikalno škatlo. Nam pametnim možem, ki v take čenče ne verjamemo, ne bo treba polagati kroglic na srce, temveč jih bomo vsi krepko porinili v tretjo skrinjico. Med splošno veselostjo in klerikalno pobitostjo se je shod zaključil. Le disciplini naših ljudi se ima Ivček in še par drugih ljudi zahvaliti, da so šli celi domov. V prihodnjic pa za razgrajane ne odgovarjamo več, saj so morali preprosti delavci in kmetje učiti manire gospode iz farovžev in županskih hiš. Oplotničan.

MARIJA SNEŽNA. Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila 21. avgusta pri nas na sestanku, katerega se je udeležilo blizu 50 kmetov, mož in mladeničev. Delokrog organizacije obsega občine Velka, Trate, Sladki vrh in Lokavec. V odboru organizacije so najodličnejši možje iz vse fare. Na praznik 8. t. m. po rani maši se bo vršil pri nas volilni sestanek Združene slovenske gospodarske liste.

SEVNICA OB SAVI. Dne 29. avgusta t. l. se je poslovil od nas živinozdravnik gosp. Maksim Š r i b a r, ki je tik pred volitvami premeščen kot uradni sreski živinozdravnik v Kočevje. Koliko naklonjenosti si je pridobil tekom svojega sedemletnega službovanja med nami, je pokazala odhodnica, ki so mu jo priredili njegovi ožji prijatelji. V gostilni Kovač skoro nisi našel prostora, toliko prijateljev se je zbralo, da mu v slovo podajo roko. Zastopano je bilo uradništvo vseh kategorij, obrtniki, trgovci, trgovski in obrtniški nameščenci, ker vse ga je vzljubilo tako, da je vsakomur žal za njim. Govori so se vrstili in so na prisrčen način dokazali, da je bil gospod Maksil, kakor so ga splošno med prijatelji nazivali, zelo agilen član tukajšnjega Sokola, kateremu je pripomogel do lepe knjižnice, nadalje vnet in navdušen delavec za SDS, dober pevec, izvrsten družabnik, v službi strog, a pravičen, kmetom do skrajnosti naklonjen (prihranil jim je marsikak tisočak za nepotrebno tožarenje), nadalje vse-skozi odkritega značaja, prijatelj mladine, izbo-

ren predavatelj in dobrega srca. Zato so pa tudi vsi govorniki izražali edino željo, naj bi ta premostitev bila le začasna ter da bi se zopet vrnil. Prebivalcem kočevskega okraja moramo k novi pridobitvi le čestitati.

SEVNICA. Prosimo za malo prostora v «Domovini». Tukaj pri nas se prav pridno agitira in sta vedno zaposlena naš in rajhenburški župnik. Trudita se na vse načine, da bi klerikalna stranka ali stiskalnica SLS še ostala. Kakor se vidi, bo pri nas njihov trud zastoj, ker vemo, da vera ni v nevarnosti, ampak v nevarnosti je le klerikalna stranka, ki nas je z 20 poslanci tako sfisnila, da komaj dihamo. Zato bomo sedaj zamenjali, ker ne maramo nič več jerobov. Mi hočemo biti samostojni, hočemo biti svobodni, zato volimo vsi Samostojno demokratsko stranko. Nosilec naše liste je g. dr. Pivko iz Maribora. Vsi se zavedamo, da je vse, kar se je napravilo dobrega, delo dr. Zerjava in dr. Pivka. 11. september je naš volilni in rešilni dan, ko bomo volili Samostojno demokratsko stranko. Klerikalcem ni ne za vero ne za naše življenje, njim je vseeno, samo da oni dobro izhajajo pri vladnih mizah. Oni se ne brigajo za to, da pod davki omahujete. Naša skrinjica je tretja. — Bivši klerikalec.

MALA NEDELJA. V nedeljo 11. septembra vsi naprednjaki na volišče! Nihče ne sme ostati doma. Glasujmo vsi za združeno gospodarsko listo pod nosilcem g. dr. Pivkom. Naš kandidat je neumoren delavec na gospodarskem polju g. Andrej Roškar, vzoren kmetovalec s Cvena. Zivela Združena gospodarska lista! Vse kroglice v tretjo skrinjico!

PRŠETINCI PRI SV. TOMAŽU. Tudi po naši mali vasi agitirajo razni klerikalni mešetarji, toda mi zavedni Pršetinci jim svetujemo, da opustijo ta brezkoristni posel, ker naše geslo je: 11. septembra kroglice vsi v tretjo skrinjico!

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Krajevna organizacija SDS poziva vse svoje člane in druge somišljenike, da se sigurno odzovejo svoji dolžnosti kot zavedni državljani in gredo vsi volit 11. septembra ter vržejo kroglice v tretjo skrinjico, da bo število glasov še enkrat toliko kakor pri oblastnih volitvah.

NOVA CERKEV PRI PTUJU. Glede na dopis v «Slovenskem Gospodarju» od 25. avgusta, v katerem se je dopisnik s staro avstrijsko chabthstetungo postavil za SLS, smo primorani odgovoriti in dopisnikovo junaštvo razkrinkati. Pravi, da ni strahopeten. Priznamo mu to, vsaj v nekaterih rečeh je prav junaški. Nadalje navaja, da so se v naši občini pojavile nevarne pijavke. Mi našemu dopisniku to iz srca verjamemo, zato ker te pijavke prav dobro poznamo. Ne pravi pregovor zastoj: «Kdor se z volkovi družijo, mora tudi z njimi tuliti.» Znano nam je dobro, v koliko je SLS dobra za kmeta in delavca. Vprašamo gospoda dopisnika, kateri so tisti elementi, ki z vsimi intrigami skušajo pridobiti ljudstvo zase. Kdo pa se poslužuje najbolj ogabnih sredstev pri svoji agitaciji? Kdo so tisti, ki gredo k maši, pa jo namesto v cerkev mahnejo v tamošnje gostilne, kjer ljudstvo hujskajo? Poznamo dobro te gospode, zato pa pometite pred svojim pragom in bodite v prihodnje bolj previdni, da vas ne bomo iz pisanja spoznali. Po petju spoznaš ptiča.

OJSTRICA PRI DRAVOGRADU. Mnogo Ojstričanov ne ve, koga bo volilo. Nekateri se povprašujejo, katero stranko bi volili, da bi bilo prav, drugi pravijo, da bodo doma ostali, češ, saj so vse volitve zastoj. Sedem let že hodimo volit razne stranke, a nam se godi vedno slabše. Tem povemo tole: Če radi plačujete visoke davke, če radi daste črnogorskim princem 42 milijonov dinarjev, če hočete biti še večji siromaki kakor ste sedaj, in če želite še več brezposelnih ljudi, tedaj volite Slovensko ljudsko stranko, ki je največji bič kmetov in delavcev. Če pa nočete vsega tega, tedaj volite SDS, to je tretjo skrinjico, ki edina more in hoče pomagati našemu ljudstvu. O drugih strankah sploh ne govorim, ker le SLS se vam najbolj pravi. Ne zdi se mi, da sam je že SLS obli-

njene še niti pičice od teh obljub. Sedaj ko vidijo, da jim ne zaupamo več, so nam začeli obljubljati podpore za naše pote, česar smo že davno potrebnji. Toda ko bi nam hoteli kaj dati, bi nam že davno dali, vsaj jih že dosti dolgo vollimo. Vsakdo, kdor bo volil SLS, tisti bo sam sebe sčipal. Obžalujem, da moram v svojo sramoto priznati, da sem bil sam pristaš SLS in sem pri zadnjih volitvah v oblastno skupščino dal svojo kroglico njim, ker seveda nisem mislil s svojo glavo, ampak sem poslušal one, ki več obljubujejo kakor morejo dati. Zatorej 11. septembra vsi na volišče in dajte svoje kroglice v tretjo skrinjico! Bistriški demokrat.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene brez posebnih sprememb. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 5. t. m. naslednje cene za 100 kg: pšenica vojvodinska in slavonska 334 do 352 Din, turščica baška 245 do 255 Din, moka «0» 500 Din.

ŽIVINA. Enako v cenah živine ni opaziti v zadnjem času znatnejših sprememb.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 5. t. m. v valutah:

1 ameriški dolar za 56.17 do 56.37 Din;

v devizah pa:

100 avstrijskih šilingov za 799.20 do 802.20 dinarjev;

100 nemških mark za 1351.50 do 1354.50 Din;

100 madžarskih pengov za 995.50 do 998.50 dinarjev;

100 italijanskih lir za 307.75 do 309.75 Din;

1 dolar za 56.63 do 56.83 Din;

100 francoskih frankov za 222 do 224 Din;

100 češkoslovaških kron za 168.05 do 168.85 dinarjev.

Sejmi

9. septembra: Gradac, Apače (okraj Ljutomer), Lukovica (okraj Kamnik), Velike Lašče, Bušeča vas, Turnišče, Cven, Gornji Petrovci,

10. septembra: Puconci.

12. septembra: Vinica, Loka pri Laškem, Šent Vid (okraj Litija), Čermošnjice, Breg pri Ptuj, Št. Janž pri Dravogradu, Loka pri Žusmu.

13. septembra: Dobova, Boštanj, Šmartno pri Litiji, Kapla (okraj Prevalje).

14. septembra: Manga, Petrovče, Žužemberk, Ščavnica-Sv. Ana, Rogatec.

16. septembra: Rakek.

17. septembra: Kapele pri Brežicah, Mokronog, Brusnice.

Kratke vesti

— Položaj na hmeljskem trgu je nejasen. Cene hmelju v Zatu (Češkoslovaška) se krepko drže, dočim so v Nürnbergu (Nemčija) slabše. Po naši vrednosti se plačuje hmelj v Zatu in Nürnbergu po okrog 60 do 84 Din za 1 kg, dočim se pri nas v Savinjski dolini ponuja za 1 kg do 65 Din, za fino blago mestoma tudi do 70 Din.

— Kmetovalec opozarjamo na veliko razstavo kmetijski strojev, ki se bo vršila v okviru kmetijske razstave od 17. do 26. t. m. v Ljubljani. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji in orodje za kmetijstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo,

kletarstvo, mlekarstvo in sirarstvo. Razstavljenih bo na stoline strojev v velikem paviljonu, ki meri 600 m² prostora. Bo to največja do sedaj prirejena razstava kmetijskih strojev. Poleg tega bodo v okviru kmetijske razstave še sadna in zelenjadna razstava, mlekarska, sirarska, čebelarstva in vinska razstava. Dne 25. t. m., t. j. v nedeljo, pa se bo poleg vsega vršila še velika razstava plemenskih konj, zvezana z dirko. Legitimacija stane 30 Din in dovoljuje polovično vozino na vseh osebnih in brzih vlakih. Legitimacije se lahko naroče pri velesejmskem uradu v Ljubljani, prodajajo jih pa tudi kmetijske organizacije in denarni zavodi.

„EDINOST“

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

Ljubljana. Dne 27. avgusta se je vršil II. redni občni zbor dramske sekcije. Udeležba je bila častna. Novo izvoljeni odbor se je konstituiral takole: načelnik Leon Bakarčič, tajnica Živa Zadelova, blagajnik Janko Bauman, režiser Dolef Prešeren. — Dne 27. avgusta t. l. je ljubljanska «Edinost» proslavila stoletnico dr. Tomanovega rojstva. Slavnostni govor je imel br. Dolef Prešeren. Podal je jasno sliko Tomanove dobe, zanimive podatke iz njegovega življenja ter orisal v krepkih potezah Tomanova kot pesnika, politika in rodoljuba. Na koncu je recitiral nekaj najlepših in najmarkantnejših pesmic izpod Tomanovega peresa.

BELEŽKE

+ Gospod Pucelj molči. Na pisanje celjskega «Kmetijskega glasnika», kako je g. Pucelj kmete in staro Samostojno kmetijsko stranko vlekel za nos, potvarjal strankine zahteve, izkoriščal kmetško idejo in slovenske kmete ter njihove interese prodal Radiću za ceno ministrskega stolčka, gospod Ivan Pucelj molči. Molči kakor grob. Niti besede obrambe si ni upal napisati v «Kmetiskem listu». Kmet, ali veš, kaj se pravi, če kdo na očitke molči? To se pravi, da jih potrjuje.

+ Kadar so bili demokrati v vladi, so bili davki nizki, kadar pa so vladali klerikalci, so bili davki visoki. To dejstvo poznajo vsi kmetje. Le spomnite se nazaj in boste videli, da je bilo tako. Površen pogled na davčno statistiko v polni meri potrjuje to našo trditve. To se pravi, da so demokrati, kadar so bili v vladi, vedno gledali na svoje volilce, dočim so klerikalci pozabljali na svoje obljube, kadar jim je sreča naklonila ministrske stolčke. Zato jih bodo sedaj volilci tudi kaznovali s tem, da jih ne bodo volili. Zadnja klerikalno-radikalna vlada je še posebno jasno pokazala, da ima Slovenija le škodo, če pride njena večinska stranka do komande v državi.

DOMAČE NOVOSTI

* Današnja številka «Domovine» je izšla en dan prej kakor običajno, da jo bodo lahko do nedelje dobili povsod v Sloveniji.

* Rojstni dan prestolonaslednika Petra se je proslavil 6. t. m. v vsej državi na svečan način. V ta namen se je vršila v ljubljanski stolnici slovesna maša. V ljubljanski pravoslavni kapeli je bilo slovesno blagodarjenje. Na podoben način se je proslavil rojstni dan našega prestolonaslednika tudi v drugih krajih naše države.

Stranke črnogorskih princev in para-grafa 82. ne bo volil noben pameten volilec!

Kandidati združenih slovenskih gospodarskih list v Sloveniji

VOLILNO OKROŽJE MARIBOR-CELJE.

Nosilec liste dosedanji narodni poslanec:

dr. Ljudevit Pivko.

Okrajni kandidati:

Volilna okraja Brežice in Celje: kandidat: **Ivan Urek**, kmet, župan in oblastni poslanec v Globokem; namestnik: **Josip Omladič**, kmet in župan v Braslovcah.

Volilna okraja Dolnja Lendava in Murska Sobota: kandidat: **Štefan Godina**, evangelijski župnik in oblastni poslanec v Gornjih Petrovcih; namestnik: **Janez Preininger**, šolski upravitelj v Dobrovniku.

Volilna okraja Konjice in Šmarje pri Jelšah: kandidat: **Anton Perkovič**, župan in oblastni poslanec pri Sv. Florijanu pri Rogatcu; namestnik: **Fran Petelinšek**, posestnik in kolar v Opfotnici.

Volilni okraj Laško: kandidat: **dr. Jože Bohinjec**, ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani; namestnik: **dr. Fran Roš**, odvetnik in župan v Laškem.

Volilni okraj Ljutomer: kandidat: **Andrej Roškar**, kmet na Cvenu; namestnik: **Jakob Zemljič**, kmet in župan v Radencih.

Volilna okraja Maribor desni breg in Ptuj: kandidat: **Rudolf Tumpej**, železniški uradnik v Mariboru; namestnik: **Ivan Mikša**, kmet v Prcencih.

Volilni okraj Maribor levi breg: kandidat: **dr. Milan Gorišek**, odvetnik in župan pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; namestnik: **Vekoslav Spindler**, novinar in tajnik SDS v Mariboru.

Volilni okraj Ormož: kandidat: **Lovro Petrovar**, posestnik in oblastni poslanec v Ivanjkovcih; namestnik: **Jožko Lah**, posestnik in trgovec v Oslušovcih.

Volilni okraj Prevalje: kandidat: **dr. Josip Erat**, zdravnik v Dravogradu; namestnik: **Josip Leskovšek**, rudar v Mežici.

Volilna okraja Slovenjgradec in Gornji grad: kandidat: **Peter Mravljak**, posestnik

v Vuhredu; namestnik: **Fran Kolenc**, posestnik v Juvanju pri Ljubnem.

VOLILNO OKROŽJE LJUBLJANA-NOVO MESTO.

Nosilec liste dosedanji narodni poslanec:

dr. Gregor Žerjav.

Okrajni kandidati:

Volilna okraja Črnomelj in Novo mesto: kandidat: **Klement Belovsky**, posestnik pri Sv. Heleni; namestnik: **Janez Smuk**, župan in posestnik v Mlaki.

Volilna okraja Kamnik in Ljubljanska okolica: kandidat: **Jakob Kušar**, posestnik v Notranjih gorica pri Ljubljani; namestnik: **Kajetan Pogačnik**, posestnik in uradnik v p. v Kamniku.

Volilna okraja Kočevje in Krško: kandidat: **Anton Jug**, gimnazijski ravnatelj v Ljubljani, Aleksandrova cesta 10; namestnik: **Josip Oberstar**, posestnik in trgovec v Sodražici.

Volilni okraj Kranj: kandidat: **Ivan Lončar**, posestnik in župan v Trziču; namestnik: **Anton Križnar**, posestnik, gostilničar in trgovec v Strazišču pri Kranju.

Volilna okraja Litija in Logatec: kandidat: **Rudolf Juvan**, uradnik zastavljalnice v Ljubljani, Gledališka 7; namestnik: **Karel Kovač**, trgovec, posestnik in gostilničar v Starem trgu pri Rakeku.

Volilni okraj Radovljica: kandidat: **Josip Ambrožič**, posestnik v Ljubnem na Gorenjskem; namestnik: **Franjo Rupnik**, železničar v p. v Ljubljani, Beethovnova 9.

MESTO LJUBLJANA.

Kandidat: **dr. Albert Kramer**, oblastni poslanec in direktor «Jutra» v Ljubljani, Knafljeva 5; namestnik: **Ernest Vargazon**, načelnik komercialnega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani, Resljeva cesta 31.

Naša skrinjica je povsod v Sloveniji 3. (tretja), le v mestu Ljubljani je 2. (druga)!

* Papirnati drobiž po 1 dinar, 50 par in 25 par bo prenehal veljati koncem septembra 1927. Finančna delegacija v Ljubljani ponovno opozarja občinstvo, da poteče rok za zamenjavanje papirnatega drobiža po 1 dinar, 50 par in 25 par 30. septembra t. l. Zamenjavanje za kovan drobiž in izjemoma tudi za bankovce Narodne banke se dotlej vrši v Sloveniji pri vseh davčnih uradih. Vsi, ki imajo še kaj papirnatega drobiža, naj ga torej nemudoma zamenjajo, da ne bodo zamudili roka, ki se ne bo podaljšal.

* Petindvajsetletnica. Obče znani in meč kmetiskim ljudstvom mariborske oblasti izredno priljubljeni neumorni kmetijski strokovnjak gospod Martin Zupanc, strokovni referent za živinorejo pri kmetijskem oddelku velikega župana mariborske oblasti, je obhajal 1. t. m. petindvajsetletnico svojega uspešnega delovanja med narodom. Čestitamo in mu želimo še več takih obletnic.

* 75letnica Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu. V nedeljo 29. p. m. je Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu na svečan način proslavila 75letnico svojega obstoja. Svečanosti so se med drugimi udeležili tudi zastopniki vseh ostalih zbornic v državi. Ljubljansko zbornico je zastopal njen prvi tajnik g. dr. Fran Windischer.

* Brežična oddajna postaja pri Domžalah. Lepa svetlopleškana baraka za brezlično oddajno postajo stoji danes na travniku blizu Domžal.

Zdaj se urejujejo notranji prostori za stroje. V bližini barake bodo postavili dva železna stebra, visoka po 120 m in oddaljena 200 m drug od drugega. Med stolpoma bo napeta antena z napenjačo. Brežična oddajna postaja bo v zvezi z ljubljansko glavno pošto. Lepi domžalski trg bo s to napravo mnogo pridobil na svoji privlačnosti.

* Razstava slovenskih narodnih noš bo 18. t. m. na velesejmu ob priliki pokrajinske razstave «Ljubljana v jeseni». Udeležba bo zelo velika. Zastopane bodo vse slovenske narodne noše. Vsa pripravljala dela so v polnem teku pod vodstvom pokroviteljice častne dvorne dame gospe Franje Tavčarjeve. Prireditelj zanima seveda pred vsem slovensko občinstvo, pa tudi iz južnih krajev naše države se že prijavljajo posetniki. Z legitimacijo pokrajinske razstave je dovoljena polovična voznina na vseh osebnih in brzih vlakih.

* Nemci vabijo Slovence na svojo listo. Tudi to še moramo doživeti v naši Jugoslaviji, da so začeli Nemci kakor svoječasno v stari Avstriji vabiti slovenske volilce, da oddajo svoje glasove nemškemu kandidatom. Mi nimamo proti poštenim Nemcem ničesar, toda ta njihov čin je pa vendarle malo predrzen. Zaleglo itak ne bo nič. Do take drznosti so se Nemci mogli povpeti le z moralno podporo naših klerikalcev in radikalov. Heil!

* Izid občinskih volitev v Zagrebu, ki so se vršile v nedeljo 4. t. m.: SDS 4 mandate, komu-

nisti 7, obrtniška lista 0, socialni blok 0, hrvatski blok 25, Radić 6, stanovanjski najemniki 2, socialisti 1, socialna zveza 0, radikali 0, židje 3, davičovičevci 2 mandata.

* Kljub nagradi črnogorskim princem in paragrafu 82. si klerikalci in radikali upajo v Trbovlje. Iz Trbovelj nam pišejo: Klerikalci in radikali so med nami rudarji že mnogokrat iskali in dobili glasove. Kljub temu, da so nam vse obljube požrli, niso odpravili ročnega davka, pač pa glasovali za 42milijonsko nagrado črnogorskim princem ter za paragraf 82., se upajo klerikalci in radikali zopet med nas. Rudarji premišlujejo, kako se strinja z grmenjem klerikalcev proti kapitalizmu to, da so klerikalni poslanci s paragrafom 82. finančnega zakona odvalili od bogate Trboveljske premogokopne družbe doklade na siromake. Res, zmisel imajo radikali in klerikalci za uboge ljudi! Z radikali in klerikalci rudarji ne bodo šli.

* Zdravnica dr. Eleonora Jenko-Groyerjeva zopet redno ordinira.

* Volilcem občin Senova in Brezje! Podpisani organizaciji pozivata svoje člane, da so zadnje dni pred volitvami pridno na delu za Združeno slovensko gospodarsko listo. Dela naj se od moza do moza. Vsi na volišče, katero je letos na Senovem v gostilni g. Senice! Tretja skrinjica je naša! Delajte zlasti pri omahljivcih, da gredo z nami! Demokratska zmaga mora biti častna. Le z delom bomo dosegli naš cilj. Pokažite nasprotnikom, da smo še močnejši! — Krajevni organizaciji SDS Senovo in Brezje.

* H konkurzu Konsumnega društva v Šmarju pri Jelšah. Pišejo nam: Konsumno društvo v Šmarju pri Jelšah je v konkurzu in bodo trgovci, ki so dajali blago na upanje, izgubili ogromno vsoto. Tu gre za velike vsote in bo zato treba krivce poklicati na odgovornost. Prosimo oblastva, da se zanimajo za račune.

* Klerikalci ne delajo brezplačno. Iz Šmarja pri Jelšah nam pišejo: Okrajni zastop v Šmarju pri Jelšah je bil razpuščen in imenovan gerent. Gerent gospod Ivan Anderluh ima letne plače 72.000 kron, blagajnik gosp. Amand Graner pa 12.000 kron. Prejšnji blagajnik g. Miha Skale je delal dolga leta brezplačno. Tudi občinski zastop bo baje razpuščen. Ali se Šmarčanom ne bodo odprle oči?

* Kdor želi napraviti, oziroma ohraniti sadni ali grozdni sok brez alkohola, naj se obrne na Brezalkoholno produkcijo v Ljubljani, Poljanski nasip 10, ki razpošilja tozadevna navodila brezplačno. Priložiti je treba 2 Din v znakah za poštnino.

* Na tečaj Brezalkoholne produkcije, ki se bo vršil 19. t. m. za časa pokrajinske razstave, sprejememo še nekaj udeležencev. Interesenti naj se čimprej prijavijo Brezalkoholni produkciji v Ljubljani.

* Artiljeristi bivšega 7. ljubljanskega topničarskega polka, poznejši 22., 122., 28. in 128. topničarski polki, se vabijo na celodnevni družabni sestanek, ki se bo vršil ob vsakem vremenu v nedeljo 2. oktobra t. l. pri tov. Seljaku v Domžalah. Pri prireditvi bo sodelovala domžalska godba. Prijave je poslati najpozneje do 15. t. m. na poštni predal 122 v Ljubljani. Za skupno kosilo in kritje stroškov se je določil za vsakega udeleženca znesek 30 Din ter se bodo prijavitelcem vposlale poštne položnice. Tovariše, ki se prireditve ne morejo udeležiti, pa prosimo za gmočno podporo, ker se bo eventualni preostanek razdelil med onemogle tovariše gori imenovanih polkov. — Za pripravljalni odbor: Seljak.

* Dve rodbini zastupljeni z gobami. Te dni se je zastupila v Rožni dolini pri Ljubljani z gobami Sušteršičeva rodbina. Najbolj obolelo Adelo Sušteršičevo, učiteljico ročnih del, in njeno 72letno mater Ano Hvalovo so morali prepeljati v bolnico, kjer sta obe podlegli zastupljenju. Kakor se sumi, je rodbina zavžila med pravimi kukmaki tudi en tako zvani strupeni kukmak ali krompirjevko. — Kmalu nato se je pripetil primer zastupljenja z gobami tudi v Devici Mariji v Polju, kjer je uživala strupene gobe Jakobova rodbina, tako da so morali prepeljati v bolnico 56letno Julijano Jakobovo, njena sinova Josipa in

Volilci, kaznujte klerikalce in pucljevce, ki hočejo izročiti usodo slovenskega ljudstva velesrbskim radikalom in Hrvatcu Radiću!

Antona ter hčerko Antonijo, poleg teh pa še dve rejenki, štiriletno Avgusto Marinkovo in osemletno Alojzijo Cernetovo.

* **Da ne bo napačnega tolmačenja.** V nekem dopisu je bil g. dr. Novačan imenovan kot mojster zaušnic. S tem netočnim očitkom ga nismo nameravali razkričati za pretepača, kakor bi si morda kdo tolmačil. To lojalno popravljamo, ne da bi nas kdo prisilil k temu popravku.

* **Najkrasnejšo benečansko nošo** boste videli prvič v Ljubljani 18. t. m. pri razstavi narodnih noš. Tudi pri nas še skoro nepoznana prekmurška noša tekmuje ta dan z vsemi že prijavljenimi nošami. Med temi se bodo videle cele skupine iz raznih pokrajin. Tekmovali ne bodo samo posamezniki, temveč kraj s krajem.

* **Velika nesreča preprečena.** Hlapec Alojzij Oroš je pustil voz s konjem blizu mosta čez Gradaščico v Ljubljani in odšel po opravkih v bližnjo trgovino. Na vozu je sedel njegov petletni sinček. Naenkrat se je konj splasil in začel dirjati po cesti. K sreči je še pravočasno skočil h konju strojni ključavničar Rudolf Klemenc in ga ustavil. Klemenc se je ranil na rokah in nogah, medtem ko se dečku ni nič zgodilo.

* **Roparski napad pri Ptujju.** Trgovca s svinjami Josipa Skrbinška iz Hajdine pri Ptujju sta te dni v gozdu pri Spodnjem Maclju napadla dva neznanca razbojnika in mu vzela 9000 Din.

* **K umoru pri Sv. Lovrencu na Pohorju.** Kakor smo že poročali, so našli pri Sv. Lovrencu na Pohorju umorjeno s strelom iz lovske puške kočarico Marijo Javornikovo. Sedaj je prišlo na dan, da je pokojnico pomotoma ustrelil delavec Rudolf Fela z Rdečega brega, ker jo je od daleč v gozdu smatral za srno. Navzoč je bil pri nesreči tudi posestnikov sin Marko Švajger z Rdečega brega. Rudolfa Felo so aretirali. Fela in Švajger se bosta zagovarjala tudi zaradi lova.

* **Pri prehudem zaprtju, napenjanju,** živčnih bolečinah v kolkih, bolečinah v straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, duševni potrtosti Vam povzroči prirodna grenčica «Franz-Josef» izdatno izpraznjenje črevesa in Vas oprosti čuta tesnobe. Mnogi zdravniki z izbornim uspehom uporabljajo vodo «Franz-Josef» tudi pri zdravljenju trakulje. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Prekmurci, vküper!

Ešče nikdar je Prekmurje ne v takšoj nevoli bilo kak gnesden. Meteličavost je maro ta odnesla. Štále so prazne. Delavci, šteri so na poljsko delo hodili, so brezi zaslužka. Naše žepke so prazne. Ne vemo, ka naj delamo. Ne vemo, kam naj idemo po pomouč, po tanač. Dosta agitatorov okoli nas hodi. Vsi-pali so se k nam kak komarje, šteri pod kožo silijo. Našo ljudstvo nema pravega reditela in voditelja. Mi smo kak ovce brez pastira. Naši domači bogaci pa ščejo z nami, z našimi žilavimi rokami špekulerati. Malo mammo takših ljudi, šteri bi nam v istini na pomouč stali.

Volitve se že bližajo in lejko ešče ednok tak veliko norijo včinimo, kak smo jo z Radičom včinili. Vsi smo ta v njegovo ladico tiščali našo prgišče, njemi smo votume ta dali. Ka smo dosegli? Nika smo ne dosegli, vsakšji Prekmurec pravi. Jaz pa ešče pravim: mi smo to dosegli, ka se nam ešče hožneje godi kak prve. To veliko nevolu nam je Radičova stranka prinesla. Zatogavolo se naš narod od nje vkraj obrača. Najč eden votum nede več v Prekmurji v njegovo ladico spadno. Nede, pa nesmi, ar je za vekomaj zgübljeni. Našo ljudstvo vekšji tao nezna, ka bi naj včinilo.

Zaj pa se nam druga nevolu bliža. Najšli so se med nami ljudje, šteri nas iz edne nevole v drugo ščejo spraviti. Zaj pa ti gospodje agiterajo za radikalno stranko, pa pravijo, ka nas ta reši vseh nevol. Pitajte Vi, Prekmurci, što so ti gospodje, ka okoli Vas hodijo, pa za radikalno stranko votume! Naj Vam povejo, što je prvi na njihovi listi! Povedali

Vam bodo, če nede lagali, ka eden fiškališ iz Maribora.

Pomilujte Vi gospoda Šoštareca, gospoda Dsubana, da sta na tak nepravu pot prišla. Škoda na njih, ka sta se v svojem mišljenji tak premotila. Naj greta na Štajer pitat, če što tam v radikalno ladico lüči. Najč eden kmet, najč eden delavec, najč eden sirmak: Štajerci so ne tak nouri, ka ne bi znali, ka delajo. Samo mi Prekmurci naj bomo do konca sveta tisti, šteri se bomo dali za nous vlečti. Zato, Vi prekmurški kmetje, delavci in sirmaki, vkraj Vaše roke od radikalne ladice. Najč edna nesmi ta notri spadnoti! Vi vsi znate, kak se je nam godilo, kda so ešče demokrati na vladi bili in kak se nam gnes godi.

Pa ešče edno more vsakšji znati. To je ednok edna velka istina, ka bodo tisti radikalni, šteri pri Vas okoli agiterajo, samo do 11. septembra na vladi. Na den volitev pa zginejo kak sneg na sunci. Ka pa bote Vi Prekmurci delali, šteri ste svoje votume ta dali radikalom? Vi bote brezi vsakše pomouči ostali. Ali znate, ka so Vam demokrati sigdar pravili: «Ne volte Radiča, ar Vam to sreče ne prinese.» Istino so meli. Oni Vam zaj pravijo: «Ne volte radikalov, ar Vam to sreče tüdi ne prinese. Vidli bote, prijatelje, ka Vam istino pravijo. Zato, Prekmurci, ne verte agitatorom radikalne stranke!

Pomilujte rajši Vaše domaje lüdi, šteri so se v svojem mišljenji tak premotili, ka agiterajo za radikalno stranko. Povejte Vi Šoštareci tak: «Prijatelj, mi proti Vam nemamo nikaj, ali mi votumov na tisto stranko, štere kandidat ste Vi, nemremo dati. Prvi na vašoj stranki je fiškališ. Vi za njega votume vküper spravlate. On sam nemre biti zvoleni, Vi pa ešče menje. Škoda Vaših trüdov, ar so v blato vrženi.»

To je istinski guč ednoga pravoga Prekmurca. Zato, Prekmurci, vsi tisti, šteri ščete bougšo prišestnost za našo ljudstvo, ven iz Vaše hiše, idite okoli in spravte našo ljudstvo na pravo pout!

Našiva kandidata sta g. Godina in g. Prelninger. Naša ladica je tretja in ta more vsakšji lüčiti. Šteri ta lüči, tista krügllica gvüšno nede zgüblena. Slednji pout so prišli k nam radikalni po votume. Nazaj več ne pridejo. Oni Vam pravijo, ka so stranka, štera bo sigdar na vladi in štera lejko narodi pomaga. Osem let so bili na vladi, pa so nič ne pomagali! Zaj Vam ščejo pomagati, kda so slednje vöre na vladi? Povejte njim, ka Vi dobro znate, ka bodo samo do 11. septembra na vladi, sledkar pa nikdar več. Radikalni se med sebov tučejo in ne vejo, što je pravi radikal. Kda se edna partaja med sebov bije, te je gvüšno njeni konec bliži.

Po volitvaj bode radikalna stranka svoje drobne balate po državi vküper spravlati. Nas Prekmurce pa ščejo dobiti za tiste, šteri bi naj radikalni stranki poleg njenoga groba svetili. Tega ne smemo in neščemo včiniti. Zato ide na stotine lüdi, naših prijatelov v Prekmurji v boj za demokratsko stranko. Nišče nesmi odzaja ostati. Naša poštena stvar bo zmagala in more zmagati. Vi vsi znate, ka je zavolo demokracije dosta krvi steklo na sveti. Mi zaj tega z našimi krügllicami ne smemo zapraviti! P r e k m u r e c.

SOKOLSTVO

s Sokol na Polzeli vabi na svojo letno prireditve, na javno telovadbo z veselico, ki se bo vršila 18. t. m. na društvenem prostoru na Polzeli.

s Petletnica sokolskega društva v Bregani. Sokolsko društvo v Bregani je proslavilo 28. avgusta t. l. petletnico svojega obstoja z javno telovadbo ter vrtno veselico. Kljub temu, da je bil zelo pozni datum, je bil odziv izredno dober. Prireditve so se udeležila vsa sosednja ter zagrebška sokolska društva. Pred javno telovadbo je bila povorka s sokolsko konjenico na četu, a za njo

se je vila dolga vrsta Sokolov, Sokolic ter naraščaja. Po povorki je pozdravil goste z lepim govorom brat starosta Peter Rajčević, nakar je sledila javna telovadba, ki je dobro uspela. Vežbe so se izvajale zelo dobro, kakor pri deci tako pri naraščaju in članstvu, a največjo pozornost so vzbudile zagrebške Sokolice s svojimi posebnimi točkami. Po končani telovadbi se je vršila prosta zabava s srečolovom, šaljivo pošto itd. ob zvokih sokolske fanfare ter domačega tamburaškega zboru. Pri odhodu je goste pozdravil brat prosvetar Zdenko Dolinar. Za gmotni in moralni uspeh prireditve se je zahvaliti posameznim funkcionarjem ter cenj. sestram in damam, ki so pomagale bodisi v materijalnem oziru, bodisi s svojim trudom v paviljonih, kakor tüdi vsem onim, ki so darovali kakšno darilo za srečolov.

Listnica uredništva

Rimske Toplice. Zal, prepozno prejeli.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Pisma nismo prejeli. Odgovor sledi.

Spodnja Ljuša-Praprotno. Vaš dopis pride prihodnjič.

Studence pri Krškem. Ali ste dobro slišali, da je rekel tako?

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Pismo iz Savinjske doline

Ker resni Savinjčani Hrvata Radiča in tu komaj znanega klerikalnega kandidata dr. Hodžarja ne moremo voliti, bomo oddali svoje kroglice Združenim gospodarski listi.

Z a l e c, septembra.

Kakor kažejo razmere, bo v Savinjski dolini udeležba pri volitvah prav pičla. Klerikalci niso zadovoljni s svojim kandidatom dr. Hodžarjem, ki nima niti pojma o naših hmeljarskih težnjah. Sicer pa je tüdi drugače padlo pri nas število oboževalcev stranke črnogorskih princev, ki nas je nagradila s členom 82., ko je letos pomladi vladala v zvezi z radikali. Kaj naj tüdi iščemo pri SLS, ki ni postavila na svojo listo skoro nobenega pravega kmeta.

Isto velja za pučljevške radičevce. Če bi se g. Pučelj ne prodal Hrvatü Radiču, znanemu streljaču političnih kozlov, bi morda še imel pri nas precejšnje število volilcev. Tako pa ni nikakega upanja. Ob volitvah v oblastno skupščino sem še volil kandidata SKS domačina g. Lorberja, toda absolutno neresnega politika Hrvata Stepana Radiča, ki si rad noree brije iz Slovencev, vendar ne morem voliti. Kot Savinjčan tega ne morem storiti!

Dalje pa tüdi ni na radičevski listi noben kmet na takem mestu, da bi bil lahko izvoljen. Izvoljen bo kvečjemu Hrvat Radič, zagrebški bogatin, in še morda drugi Hrvat odvetniški koncipient dr. Odič. Torej na tako zvani kmetški listi ne more biti izvoljen noben kmet in niti noben Slovenec, dočim bo g. Urek na Združenim gospodarski slovenski listi gotovo dobil zadosti glasov.

G. Ureka in njegovoga namestnika g. Omladiča vsi Savinjčani poznamo kot vzorna kmetovalca in poštena moža. Kakor beli dan je jasno, da bom jaz zaupal tema dvema možema prej kakor klerikalnemu kandidatu dr. Hodžarju ali pa Radiču in njegovemu kandidatu za okraj Celje dr. Novačanu, ki je pač večen kandidat in ki je neprestano menjaval svojo politično srajco. Sicer pa je vsak glas, oddan za dr. Novačana, brez koristi, ker se s tem podpira samo izvolitev Stepana Radiča.

Mi hmeljarji imamo svoje težnje in zato potrebujemo za poslanca kmetškega človeka, ker le kmet more res občutiti, kaj kmeta boli. G. Urek ima najboljše izgleda za izvolitev. Pritisnimo še mi in gotovo bo izvoljen. Radič, dr. Odič, dr. Novačan in dr. Hodžar niso kmetje in zato oni niso pravi kandidati za hmeljarje.

Kmetje v volilnem okrožju Maribor—Celje, volite vsi Združeno slovensko gospodarsko listo

(SDS, stara SKS in NSS), ki ima tretjo skrinjico, saj je naš kandidat g. Urek star bojevnik za Staro pravdo in ustanovitelj stare SKS, ko se o tej stranki gg. Radiću, Puelju in dr. Novačanu še ni niti sanjalo. Prav tako poznamo vsi g. Omladiča iz Braslovč kot pošteni in dobrega hmeljarja, ki bo g. Ureka, ako bo izvoljen, vedno obveščal o naših hmeljarskih zahtevah.

Zalčani in vsi drugi Savinjšani, na delo za naše kandidate! Zlasti Zalec naj se po dolgem času zopet zave, kaj je njegova dolžnost. Tega, da bi volili Radića, naš trg ne sme storiti.

Zalški hmeljar.

Pismo iz laškega okraja

Davčna preobremenitev Slovencev po klerikalni krivdi. — Nesposobno gospodarstvo v laškem okrajnem zastopu.

Laško, septembra 1927.

Kmetje, dobro premislite in preudarite, kam bomo volili 11. t. m. Ali naj še volimo SLS ali po domače klerikalce? Večina nas kmetov je do sedaj čez drn in strn šla za to stranko in ji dala moč v roke samo, ker so duhovniki to zahtevali. Dobivali smo od njih sto in sto obljub, pa nobena se ni izpolnila. Kje je davčna pravičnost, ki so nam jo klerikalci obljubovali? Še danes odpade v naši državi na en kvadratni kilometer: v Srbiji in Črni gori 16.840 Din, v Sloveniji pa 67.514 Din neposrednega davka. Dočim plača Srb ali Črnogorec neposrednih davkov od osebe 407 Din, jih plača Slovenec od osebe 1035 dinarjev.

Tako pravičnost poznajo klerikalci, taka je klerikalna skrb za Slovence in še posebej za našega kmeta. Tovariši, odprite oči in spametujte se, dokler je čas. Edina stranka, ki je pravična, edina, ki zahteva izenačenje davkov tako, da jih bo Srb plačal prav toliko kakor Slovenci, je SDS, ki ima pri teh volitvah 3. (tretjo) skrinjico.

Pa še pogledimo, tovariši kmetje in obrtniki, malo naprej, kako ljubezen imajo klerikalci do nas. Od maja 1925. pa do maja 1927. je bil gerent okrajnega zastopa g. dr. Roš. Vsakdo ve, koliko se je v teh dveh letih storilo za naš okraj. Koliko se je zgradilo mostov, kako lepe so bile ceste, ustanovil se je živinorejski odsek, kateremu se je dalo na razpolago več stotisoč dinarjev. Kaj bi se s tem denarjem doseglo, si vsakdo lahko misli, če bi živinorejski odsek ostal v pametnih rokah. Dr. Roš je skrbel za hmeljarstvo in sadjerejo, nakupil je na stotine drevesc, ki so se porazdelila med kmete. Skratka: dr. Roš je gledal na nas kmete, znal je poiskati denar, ki ga je obrnil tako, da je bilo prav za kmeta. To pa klerikalcem ni bilo všeč; postali so nevoščljivi in ljubosumni. Pa so nagnali dr. Roša, ki je dve leti delal za ves okraj popolnoma brezplačno, in postavili za gerenta Hrastnika, po domače Shudenska. Ta si je dal hitro nakazati mesečno plačo po 3000 kron.

Ko so klerikalci videli, da z njim ne gre, so ga prisilili k odstopu in nastavili dr. Godniča, ki je šele povohal v naš okraj, ki ne pozna naših prilik in gospodarstva in ki se šele uči za advokata. Temu so dali mesečno plačo 10.000 kron. Kmetje, to gre iz naših žepov, škodo imamo mi; drugi, ki ne plačujejo davkov, tistim je vseeno.

Zdaj se v okrajnem zastopu ne deli nič, ker ni denarja, kakor pravijo. Za gerentovo plačo ga je seveda dovolj; poprej, dokler je dr. Roš zastoj delal, ga je bilo pa za kmeta dovolj. Spomnite se, kmetje, kakšno živino so klerikalci nakupili z denarjem, ki ga je dr. Roš spravil skupaj! Tja na hrvaško mejo so jo šli kupovat, namesto na Gornje Stajersko, kakor je hotel to dr. Roš napraviti. Takemu gospodarstvu, tovariši kmetje, je treba napraviti konec! Napravili ga bomo s tem, če bomo 11. septembra volili v tretjo (3.) skrinjico, kjer kandidirata za poslanca dr. Bohinjec in pa dr. Roš.

Zdaj pa še o razmerah v okrajnem zastopu. Klerikalci so spravili notri skoro samo svoje ljudi, med njimi tudi kmete. Ko pa je advokatski učenec dr. Godnič postal gerent, je pač mislil, da

s kmeti ne more delati. Zato je sestavil še poseben sosvet, ki bo vse komandiral. V ta sosvet je imenoval dva direktorja iz Trbovelj, župnika od Sv. Jederti, gostilniškega najemnika iz klerikalne gostilne na Dolu Drakslerja in uslužbenca klerikalnega konzuma v Laškem Deželaku, ki ga poznajo posebno dobro pri Sv. Krištofu in v Marija Gradcu. Torej ti gospodje bodo delili zdaj kmetom dobrote in ti bodo zdaj gospodarili z našim denarjem. Deželak zastopa v tem sosvetu vse občine na levem bregu Savinje: Loko, Jurkloster, Št. Lenart, Marija Gradec in Laško. Ali res ni nikogar drugega pri nas, ki bi toliko ali nekaj več znal kakor Deželak?

Ali ni med nami kmeti mož, ki bi znali s svojim denarjem dobro gospodariti? Kmetje, če bomo vse to mirno gledali, če bomo še naprej kot tepčki šli za klerikalno stranko, nas bo usoda še hujše tepla in še slabše se nam bo godilo. Zrušimo se v oni stranki, ki nas je vedno poznala in ki bo za nas kaj storila. Kakor smo videli, je to demokratična stranka, h kateri pripada tudi dr. Roš, in zato volimo vsi njega, to je v 3. (tretjo) skrinjico!

Prekmurci, što Vam je gimnazijo vzeo?

Dolnja Lendava, septembra.

Zavolo finančnega zakona, za šteroga so glasali radikalni in klerikalci, se je mogo na gimnaziji u Murskoj Soboti peti in sedmi razred doj zapreti. S tem je gimnazija v Murskoj Soboti skončana.

Zaj pa pravte Vi agitatori klerikalne ali v Prekmurju Kleklrove stranke, ka je ta stranka nam Prekmurcom spravila. Ešče to slednjo dobrote, ka smo meli, so nam vkraj vzeli. Ranč telko so naši klerikalci na vladi bili, ka so radikalom pomagali gor postaviti tisti zakan, zavolo šteroga so zaj našo gimnazijo doj zaprli, našo deco po sveti nagnali.

Slednjemi Prekmurci se morejo oči odpreti in vsakži more spreviditi, ka od radikalov pa od klerikalcev nikših dobrot nemremo čakati. Ka mislite, ka velesrbska radikalna stranka nam Prekmurcem pomaga?

Osem let nam je ne pomagala, zaj pa edni pravijo, ka nam šče pomagati, kda odnok z vlade vö spadne. Naša ladica, Prekmurci, je tretja. To je ladica ednakih pravie za vse v našoj državi.

Volilni glas

Nepobitno je dejstvo, da je SDS največ storila za delavstvo.

Trbovlje-Hrastnik, septembra.

Slovenski volilci, delavec, kmet, obrtnik ali uradnik, 11. september naj bo dan maščevanja nad krivico, ki se nam godi od strani Slovenske ljudske stranke. Dolgo let nas vodijo za nos in se igračkajo z nami. Teh krščanskih gospodov geslo je: «Nekulturno, izstradano ljudstvo se da krotiti!» Zato so strogo proti temu, da bi se ljudem bolje godilo, da bi bili kulturni in siji. Krščanski gospodje, dolgo let smo klečeplazili pred vami in vas prosili, da napravite kaj dobrega za nas v Narodni skupščini, pa nič se ni zgodilo. Nekaj tolažilnih besed dobimo od vas na svetih mestih v cerkvi, posebno pri spovednicah nam v marsikaterem kraju Slovenije tiho pošepetate na naša ušesa: «Vsi tvoji hudi grehi so ti odpuščeni, ako vržeš kroglico v našo skrinjico!»

Izigrali ste naše zaupanje še posebno z blejskim paktom, ko ste nas prodali velesrbski reakcionarni stranki radikalom, da nas bosta dr. Korošec in dr. Gosar bičala s klerikalnim in radikalnim bičem. Slovenski rudarji, delavci, kmetje, obrtniki, dan našega maščevanja je prišel in naš ponos veleval: vzmimo naše volilne kroglice v 3. skrinjico za našo SDS. Dokazi so nepobitni, da le ta je napravila za uboge rudarje res zelo mnogo. Kaj bi naredili v tej strašni rudarski krizi brez dr. Žerjavovega pravilnika za bratovsko skladnico? V tej brezsrčni redukciji od TPD je imela vlada klero-radikalov gluha ušesa za slovenskega rudarja, kaj šele, da bi vsaj nekoliko omejila to redukcijo. SDS, združena s staro SKS in NSS, nam jamči, da bo prišel zakon za zaščito delavcev v veljavo, da se bo ščitil dr. Žerjavov pravilnik za stare izmozgane rudarje in da se bodo rešile še druge socialne reforme za delavce rudarje.

Imamo za laški industrijski okraj kandidata dr. Jožeta Bohinjca, znanega socialnega delavca. Dr. Bohinjec je dober človek, on bo vsakomur ustregel in pomagal, če bo le izvoljen.

Rudarji, upokojeanci, da ne pokažemo, da je nehvaležnost plačilo tega sveta, je naša sveta dolžnost, da damo 11. septembra naše volilne kroglice v 3. skrinjico Samostojne demokratične stranke, združene z Narodno socialistično ter staro Samostojno kmetijsko stranko.

ZDRAVSTVO

PRI NABIRANJU GOB JE POTREBNA PREVIDNOST.

Zadnje dni sta se v ljubljanski okolici zastrupili dve rodbini z gobami. Dva zastrupljena sta celo umrla. Kakor pripovedujejo nesrečniki, so jedli nekakšne belkaste gobe, ki so jih nabrali na Rožniku ter so jih smatrali za kukmace (šampinjone). Skero gotovo so bile usodne gobe strupeni kukmak ali krompirjevka.

Le zelo površen nabiralec more zamenjati to zelo nevarno gobo z užitnim kukmakom ali šampinjonom. Užitni kukmaki so prvovrstne gobe Evrope, in sicer obstojajo: 1.) poljski kukmak, 2.) travniški kukmak in 3.) gozdni kukmak. Vse tri vrste so pod klobukom lepo rožnate, na starost pa čokoladne barve. Strupeni kukmaki pa so pod klobukom vedno beli. Strupeni kukmaki imajo po vrhu klobuka kožnate krpice kakor navadna mušnica. Seveda lahko dež krpe tudi izpere, zato je merodajna barva pod klobukom. Nadaljnji vidni znak za strupene kukmace je, da imajo pri tleh liki hruška odebeleli kocen v kožnati lupini, dočim imajo užitni kukmaki povsod enako debel kocen brez kožnate lupine pri tleh.

Užitni kukmaki so v ljubljanski okolici sploh zelo redki, posebno redko se dobe v gozdih, kvečjemu na travnikih, pašnikih in ob njivah, dočim so strupeni kukmaki predvsem v gozdih, a to od rane spomladi do pozne jeseni.

Strupeni kukmak je najstrupenejša goba, posebno zato, ker začne trup delovati šele 10 do 20 ur po zaužitju, ko se je trup razlezel že po vseh žilah. Pri drugih strupenih gobah se znaki zastrupljenja javijo kmalu po zaužitju, zato so protisredstva možna.

Znaki zastrupljenja po gobah so naslednji: Po zaužitju strupene gobe začuti bolnik, da ga v grlu peče in praska. Iste občutke ima tudi v želodcu. Bolnika obhajajo slabosti, omotica, megl-

Naš klic je: **Cene dol!** je naš klic

Zopet smo založili naše zaloge z novim zimskim blagom. Došla je tudi velika množina ostankov blaga, ki se prodajajo v drugem nadstropju za skoro polovično ceno. Pridite, in prepričali se boste, da je tudi letos najcenejši:

V LJUBLJANI Krekov trg št. 10 **TEXTILBAZAR**

Pošiljamo tudi po pošti.

225

Naročite cenik!

IZBIRA OBUTVE ZA DIJAKE

in dijakinje ter sploh šolo-obvezne otroke je izpolnjena. Starši, varuhi in gospodinjje, kupujte samo „DOKO“ čevlje, ki so danes najtrpežnejši in najcenejši domači izdelek

D
O
K
O

Trgovina „DOKO“ Prešernova ul. ca 9, dvorišče. IVAN ČARMAN

lev pred očmi. Kmalu začne bljuvati, trpi hudo žejo. Ako se želodec pravi čas ne izprazni, nastopijo srčni krči in človek je izgubljen.

Cim nastopijo znaki zastrupljenja, naj bolnik pije mnogo mrzle vode ali sladkega mleka, da se strup v želodec razredči, oziroma da se želodec izprazni. Bolnik naj vzame tudi kako odvajalno sredstvo (ricinovo olje). Ko se je želodec izpraznil, naj se mu devajo na trebuh topli obkladki. Seveda mora takoj v posteljo ter se naj mu pomaga s čaji in odejami, da se začne potiti, nakar ga je treba mrzlo drgniti. Vsekakor pa je treba čimprej poklicati zdravnika.

Vsak tak nesrečni primer povzroči nove bojazni pred uživanjem gob. Bojazen pa je pretrpan. V naših krajih imamo nad 100 vrst užitnih gob, strupenih pa je samo pet do šest vrst. Popolnoma zanesljivih znakov za strupene gobe sploh ni, temveč se je treba učiti razlikovanja. Navadno pa imajo strupene ali neužitne gobe zoprni, zahtohel duh in pekoč ali grenak okus, a baš pri zgoraj imenovani najnevarnejši gobi teh znakov ni. Strupeni kukmak diši nekoliko po sirovem krompirju, a tudi okus ni neprijeten.

Opetovano se je že poudarjalo, da se lahko zastrupimo, oziroma si pokvarimo prebavila tudi z najboljšimi gobami, ako so prestare, ako so videli sicer še mlade in jedre, a so že bilc predolgo nabrane, ako uživamo postano ali pogreto gobjo jed. Ako je goba več kakor 48 ur odtrgana, naj se ne porablja za svežo jed, temveč naj se kvečjemu posuši. Lahko zastrupljenje se je pripetilo že celo z jurčki (gobanjami), ker so prišle na trg šele več dni potem, ko so bili nabrani. To se zgodi posebno takrat, ko so gobe v gozdu še redke. Nabiralki se ne izplača, da bi nesla par gobic v mesto na trg, temveč jih drugi, tretji, četrti dan še zraven nabere. Take gobe so sveže pripravljene vsekakor škodljive. Tržni organi bi morali poznati take prestare gobe. Ako se klobuk uda pod lahnim pritiskom prsta, ako se dá z jurčka z lahkoto odlupiti vrhinja kožica, so gobe prestare.

Nekatere sicer prav okusne gobe, na primer smrčki (mavrohi) in hrčki, vsebujejo strup; zato se morajo prekuhati in se mora voda odliti. Tako zvanj prstki ali medvedje tačke imajo ostro kislino v vršičkih in je zato treba vršičke postrižiti.

Kdor gobe nabira, jih mora dobro poznati. Previdnost je vedno na mestu.

ZANIMIVOSTI

× Angleško letalo na poletu v Ameriko izgubljeno. V zadnjem času je zopet več letal poizkusilo poleteti iz Evrope preko morja v Ameriko. Dve nemški letali sta se moral na morju zaradi silnih viharjev vrniti. Te dni je poizkusilo polet v Ameriko angleško letalo «Sv. Rafael». Od takrat je preteklo že več dni, a o letalu ni ne duha ne sluha. Letalo so na morju zajeli silni viharji in se je nedvomno ponesrečilo. Po tolikih poizkusih se polet letal iz Evrope v Ameriko doslej še ni posrečil, dočim je že prvi tak polet iz Amerike v Evropo popolnoma uspel in je Američan Lindbergh, kakor je znano, prišel v Pariz brez vsakih nepravil.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Razgovor med ženskami.

Gospa Hrenova in gospa Čebulova sta se razgovarjali.

Čebulova: «Kunigunda mi je povedala, da si ji ti povedala tisti dogodek, ki sem ga jaz tebi povedala...»

Hrenova: «Preneumno! Ko sem ji tisto tajnost povedala, mi je vendar povedala, da je ne bo nikomur povedala.»

Čebulova: «Naj bo! Jaz sem ji povedala, da tebi ne bom povedala, da mi je ona povedala, da si ji ti najino skrivnost povedala. Pa ji ne povej, da sem ti to povedala...»

Nič ni bolelo.

Mati (razjarjena svoji petnajstletni hčerki gimnazijki): «Kako si pa mogla dopustiti, da te je profesor Česen poljubil? Zakaj nisi zakričala?»

Hčerka: «Mamica, saj me vendar ni nič bolelo...»

Skrben sinko.

Oče (ki je zalotil sinka ponoči na ulici): «Ti, nepridiprav, ali se ne sramuješ bezljati ponoči zunaj?»

Sinko: «Oprosti, ata, jaz sem se izmuznil iz hiše samo zato, da te opozorim na mamo, ki te čaka za vratmi z meflo...»

Vzoren zakon.

Zena Kunigunda je prišla na policijo in prijavila, da je njen mož že štiri dni odsoten od doma.

Polijski uradnik: «Draga moja, že štiri dni nimate moža, pa nam to javljate šele danes? Zakaj niste prej prišli?»

Zena: «Saj prav za prav prej niti nisem opazila, da ga ni doma...»

Prijatelj živali.

Jaka: «Torej, ti ne maraš živali?»

Miha: «Nasprotno, prav rad jih imam.»

Jaka: «Tako? Katere pa?»

Miha: «Piščance, race, gosi — seveda na krožniku.»

Zdravje

moč, eneržija, sposobnost za delo in druge vrline zdravega človeka obstoje samo dotlej, dokler so naše življenske žleze zdrave in normalno delujejo. Kako ohranimo v zdravem stanju naše žleze in ojačimo oslabele?

To se lahko doseže z vzprejemom specialnega ekstrakta življenske žleze mladega bitja v naš organizem, kar je «KALEFLUID» D. Kaleničenka.

«KALEFLUID» razkraja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, vrača organizmu zdravje, prejšnjo eneržijo, sposobnost za delo in povratek mladih let. Z eno besedo: «KALEFLUID» prosto pomlajuje človeka. Desettisoči zdravnikov iz raznih dežel priznavajo «KALEFLUID» kot silno dobro zdravilo in ga priporočajo kot odlično sredstvo pri vseh vrstah živčnih in artritiskih boleznih. Za svoje zdravilne vrline je «KALEFLUID» odlikovan na higijenskih izložbah v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju in Florenci s petimi «grand prix» in petimi velikimi zlatimi medaljami.

«KALEFLUID» se prodaja v vseh večjih lekarnah in drogerijah. Brezplačno se pošlje vsakomur detajlna poučna literatura «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in zahvalami bolnikov. — Obračati se je na: Beograd, Katičeva ulica 1, Lit. D. 1. Miloš Marković.

PRI „FLORJANU“

se je otvorila nova trgovina, založena z novim suknom, štofom, čajgom, porhantom in drugim različnim blagom

Cene nizke:

Urejuje Vlad. Kapus.

Njemu tudi ne.

Rabelj je obešal tolovaja, pa se mu je pretrgala vrv in ropar je padel na tla.

«Kaj takega se mi še ni zgodilo,» se je hudoval Rabelj.

«Meni tudi ne,» je pripomnil tolovaj.

Ob začetku šole otroški čevlji poceni

Petovia

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1
PTUJ, Slovenski trg

227

BOLNI NA PLJUCIH!

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

Umetnosti prehranjevanja,

ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčem poapnenju skrajša bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Cim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal le 10.000 izvodov zastoj, zato pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 881

Oglejte si našo novo trgovino pri „Florjanu“ v LJUBLJANI zraven zmajskega mosta (pri Jugoslovanski tiskarni)

Blago najnovije:

Za Narodno tiskarno Pran Jezeršek.